SAKRAMENAT SVETOGA REDA

IZDAO ZBOR FRANJEVAČKE OMLADINE
ZAGREB, KAPTOL BROJ 9
1940

24410

OBREDI

SAKRAMENTA SV. REDA

PRIREDIO
O. FERDO GASMAN
FRANJEVAC

IZDAO ZBOR FRANJEVAČKE OMLADINE
ZAGREB, KAPTOL BROJ 9
1940

Dopuštenjem

redovničkih poglavara od 3 svibnja 1940 broj 947 i Nadbiskupske duhovne oblasti u Zagrebu od 4 lipnja 1940 broj 3981.

SADRŽAJ:

	Strana
Uvod	3
I Dijeljenje tonzure	5
II Dijeljenje nižih redova	12
1 Ređenje vratara	12
2 Ređenje čitalaca	15
3 Ređenje zaklinjalaca	18
4 Ređenje pratilaca	21
III Dijeljenje viših redova	27
1 Ređenje podđakona	27
2 Ređenje đakona	35
3 Ređenje svećenika	47

TISAK NADBISKUPSKE TISKARE

UVOD

Svrha je ove knjižice da vjernici koji prisustvuju dijeljenju sv. redova, što bolje shvate lijepu svečanost i duboki smisao ovih obreda. Ona će biti dobar vodič onim roditeljima, braći i rođacima koji su tako sretni da mogu gledati, kako član njihove obitelji postaje svećenikom Božjim. Po njoj će s iskrenom pobožnošću i sabranošću i s velikom radošću pratiti čin svetoga ređenja. Sveta će ih zahvalnost obuzeti kada vide kako je Bog veoma odlikovao njihovog sina, koji hrli da se sav posveti Božjemu oltaru.

*

Najveća je milost, koju Bog podijeljuje kojemu narodu, da mu daje dobre svećenike. Ta oni su vođe do konačnoga cilja i posljednje svrhe: do vječnoga blaženstva. Svećenici su dobri, ako je i narod dobar, jer oni dolaze iz naroda. Kršćanski puk živo želi da mu Bog dade dobrih svećenika i vrućim uzdasima moli Boga za tu milost, od koje zavisi svako dobro. Ova će knjižica pobožnom kršćanskom puku prikazati obrede i molitve njegove Crkve kod dijeljenja sv. redova; i odatle će najbolje upoznati svetost i dostojanstvo Crkve i njezinog svećenstva.

Svećenički je red sakramenat. Krist ga je ustanovio, i Crkva njime upravlja. Ona je od davnine za dijeljenje ovoga sakramenta ustanovila sveta vremena, u prvom redu kvaterne dane i subote prije gluhe nedjelje i uskrsa, a kršćanskom je puku naredila da posti i da se moli da Bog ne uskrati svoju milost kod ovog važnog čina. Uostalom, sveti se redovi mogu i u drugo vrijeme dijeliti, ako je potrebno. Crkva je odredila da se prije primanja pojedinih redova ispita život i znanje ređenika. Ona i ovdje brižno nastoji da udalji sve nesposobne i nedostojne.

Prije nego li ko primi sv. redove, treba da bude primljen u duhovni stalež i da primi njegove oznake: tonzuru (rezanje kose na glavi) i duhovnu odjeću.

Poslije prima redove u pravom smislu, najprije niže, a poslije više redove.

Niži su redovi:

Vratar (Ostiarius),
Čitalac (Lector),
Zaklinjalac (Exorcista) i
Pratilac (Acolythus);

a viši redovi:

Poddakon (Subdiaconus),
Đakon (Diaconus),
Svećenik (Presbyter), i
Biskup (Episcopus).

Primajući sv. red Poddakona ređenik se obvezuje za cijeli svoj život da se neće ženiti i da će dnevno moliti božanski časoslov.

I TONZURA

Tonzura (striženje kose) nije još ređenje u pravom i strogom smislu, nego dijeljenje staleške oznake po kojoj se klerik (duhovno lice) razlikuje od svjetovnjaka. Iz obrednog se teksta jasno vidi da je tonzura znak odreknuća svijeta, pristupa u osobitu službu Božju i znak očekivanja nebeske nagrade. Po tonzuri dobiva klerik stanovita prava i povlastice duhovnih lica. Dobiva ih uz uvjet da uistinu nosi tonzuru i duhovnu odjeću, osim ako nije važnim razlogom ispričan. Tonzura i niži se redovi mogu već u mladenačkoj dobi primiti i po njima se klerik još ne obvezuje da će neopozivo ustrajati u duhovnom staležu.

Obred ređenja

Obred počinje poslije Ulaza (u neke dane poslije Kyrie) svete mise. Tonzura se može, uostalom, u svako vrijeme dijeliti. Arhiđakon sve proziva:

Accedant, qui promovendi sunt ad tonsuram: N. N. *(nomina).*

Neka pristupe koji imaju primiti tonzuru: I. I. *(imena).*

Prozvani odgovara: Adsum *(Evo me) i polazi k oltaru pred biskupa. Svaki nosi košuljicu* (superpelliceum) *na ruci. Pred oltarom svi kleknu, a arhiđakon čita najprije — ako se, naime, ređenje ne obavlja u koji propisani dan — papino ovlaštenje i zatim slijedeći biskupski propis za ređenike:*

Reverendissimus in Christo Pater et Dominus, Dominus N., Dei et apostolicae Sedis gratia Episcopus N., sub excommunicationis

Prečasni Otac i gospodin u Kristu, gospodin I., po milosti Božjoj i apostolske Stolice biskup ... ski, zabranjuje pod kaznu izop-

poena praecipit et mandat omnibus et singulis pro suscipiendis Ordinibus hic praesentibus ne quis forsan eorum irregularis, aut alias a jure, vel ab homine excommunicatus, interdictus, suspensus, spurius, infamis, aut alias a jure prohibitus sive ex aliena dioecesi oriundus, sine licentia sui Episcopi, aut non descriptus, examinatus, approbatus et nominatus, ullo pacto audeat ad suscipiendos Ordines accedere. Et quod nullus ex ordinatis discedat, nisi Missa finita, et benedictione Pontificis accepta.

ćenja svima prisutnima da niko ne pristupi k ređenju koji ne može ili ne smije biti ređen iz bilo kojega razloga koji je predviđen u crkvenom Zakonu, ili koji dolazi iz strane biskupije, a nema dopuštenja svojega biskupa, ili napokon, koji nije pravilno ispitan, odobren i imenovan. I nijedan ređenik neka ne izađe, dok se misa ne svrši, i dok ne primi biskupski blagoslov.

Biskup poslije govori:

V. Sit nomen Domini benedictum.

R. Blagoslovljeno ime Gospodina!

R. Ex hoc nunc, et usque in saeculum.

O. Od sada i dovijeka.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Pomoć je naša u imenu Gospodina.

R. Qui fecit coelum et terram.

O. Koji stvori nebo i zemlju.

Oremus, fratres charissimi, Dominum nostrum Jesum Christum pro his famulis suis, qui ad deponendum comas capitum suorum pro ejus amore festinant, ut donet eis Spiritum Sanctum, qui habitum

Molimo, draga braćo, Gospodina našega Isusa Krista, za ove njegove sluge koji hrle da iz ljubavi prema njemu odlože svoju kosu. Udijelio im Duha Svetoga da na njima dovijeka očuva odjeću bogobo-

religionis in eis in perpetuum conservet, et a mundi impedimento ac saeculari desiderio corda eorum defendat: ut sicut immutantur in vultibus, ita dextera manus ejus virtutis tribuat eis incrementa, et ab omni caecitate spirituali et humana oculos eorum aperiat, et lumen eis aeternae gratiae concedat: Qui vivit et regnat cum Deo Patre in unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

jaznosti i njihova srca brani od svjetskih želja. Kao što su se promijenili u vanjštini, da im tako svojom desnicom udijeli porast kreposti; da njihove oči oslobodi od svake duhovne i ljudske sljepoće i da njima daruje svijetlo vječne milosti, koji živi i kraljuje s Bogom Ocem u jedinstvu istoga Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova.

Biskup odrezuje svakome nešto kose na glavi u obliku križa, naime: nad čelom, u zatiljku, sa svake strane nad uhom i na tjemenu. U isto vrijeme govori ove riječi koje svaki za njime opetuje:

Dominus pars haereditatis meae et calicis mei: tu es, qui restitues haereditatem meam mihi.

Gospodin je dio moje baštine i moga kaleža; ti si koji mi vraćaš moje nasljedstvo.

Dok biskup reže kosu, kor pjeva:

Ant. Tu es, Domine, qui restitues haereditatem meam mihi.

Ti si, Gospodine, koji mi vraćaš moje nasljedstvo.

15 psalam:

Conserva me, Domine, quoniam speravi in te. Dixi Domino: Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

Očuvaj me, Gospodine, jer sam se uzdao u tebe. Rekoh Gospodinu: Ti si moj Bog, jer ne trebaš mojih dobara.

Sanctis, qui sunt in terra ejus, mirificavit omnes voluntates meas in eis.

Na svetima, koji su u zemlji njegovoj, ispunio je čudesno sve moje želje.

Multiplicatae sunt infirmitates eorum: postea acceleraverunt.

(Prije toga) su se množile njihove nevolje, (a) poslije pohrliše (k Bogu).

Non congregabo conventicula eorum de sanguinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea.

Njihove sastanke neću skupiti za krvne žrtve, niti će moje usne izustiti njihovih imena.

Ant. Tu es, Domine, qui restitues haereditatem meam mihi.

Ti si Gospodine, koji mi vraćaš moje nasljedstvo.

Poslije toga ustaje biskup i moli:

Oremus.

Pomolimo se.

Praesta, quaesumus, omnipotens Deus: ut hi famuli tui, quorum hodie comas capitum pro amore divino deposuimus, in tua dilectione perpetuo maneant, et eos sine macula in sempiternum custodias. Per Christum Dominum nostrum.

Udijeli, molimo, svemogući Bože, da ovi tvoji sluge, kojima smo danas radi Božje ljubavi odrezali kosu, vječno ustraju u tvojoj ljubavi, i dovijeka ih očuvaj bez ljage. Po Kristu Gospodinu našem.

R. Amen.

O. Amen.

Kor pjeva ili moli 23 psalam, a biskup sjedne.

Ant. Hi accipient benedictionem a Domino, et misericordiam a Deo salutari suo: quia haec est generatio quaerentium Dominum.

Ovi će dobiti blagoslov od Gospodina, i milosrđe od Boga, spasitelja svoga; jer to je rod onih koji traže Gospodina.

23 psalam:

Domini est terra, et plenitudo ejus; orbis terrarum, et universi, qui habitant in eo.

Gospodnja je zemlja, i što je god na njoj, vasioni svijet, i svi, koji prebivaju na njemu.

Quia ipse super maria fundavit eum: et super flumina praeparavit eum.

Jer ga je on na morima osnovao i na rijekama ga utvrdio.

Quis ascendet in montem Domini? aut quis stabit in loco sancto ejus?

Ko će uzaći na goru Gospodnju? Ili ko će stati na svetom mjestu njegovu?

Innocens manibus, et mundo corde: qui non accepit in vano animam suam, nec juravit in dolo proximo suo.

U koga su nevine ruke i čisto srce, koji ne provodi života svoga tašto i ne kune se lažno bližnjemu svojem.

Hic accipiet benedictionem a Domino: et misericordiam a Deo salutari suo.

Taj će dobiti blagoslov od Gospodina i milosrđe od Boga spasitelja svoga.

Haec est generatio quaerentium eum, quaerentium faciem Dei Jacob.

To je rod onih koji ga traže, koji traže lice Boga Jakovljeva.

Attolite portas, principes, vestras, et elevamini portae aeternales: et introibit Rex gloriae.

Uzdignite, knezovi, vrata svoja, dignite se vrata vječna, da uniđe Kralj slave.

Quis est iste Rex gloriae? Dominus fortis et potens: Dominus potens in proelio.

Ko je taj Kralj slave? Gospodin jaki i silni, Gospodin silni u boju.

Attolite portas, principes, vestras, et elevamini portae aeternales: et introibit Rex gloriae.

Uzdignite, knezovi, vrata svoja, dignite se vrata vječna, da uniđe Kralj slave.

Quis est iste Rex gloriae? Dominus virtutum ipse est Rex gloriae.
Gloria Patri...

Ko je taj Kralj slave? Gospodin nad vojskama, on je Kralj slave.
Slava Ocu...

Ant. Hi accipient benedictionem a Domino, et misericordiam a Deo salutari suo: quia haec est generatio quaerentium Dominum.

Ovi će dobiti blagoslov od Gospodina i milosrđe od Boga spasitelja svoga: jer to je rod onih, koji traže Gospodina.

Biskup ustaje i okrene se k oltaru govoreći:

Biskup. Oremus.
Đakon. Flectamus genua.
Odgovor. Levate.

Pomolimo se.
Prignimo koljena.
Dignite se.

Biskup se okrene k narodu:

Adesto, Domine, supplicationibus nostris, et hos famulos tuos bene- † dicere dignare, quibus in tuo sancto Nomine habitum sacrae religionis imponimus; ut te largiente, et devoti in Ecclesia tua persistere, et vitam percipere mereantur aeternam. Per Christum Dominum nostrum.

Usliši, Gospodine, naše ponizne prošnje i dostoj se blagosloviti ove svoje sluge koje u tvoje ime odijevamo odjećom duhovnog staleža. Udijeli njima da pobožno ustraju u tvojoj Crkvi te zasluže postići vječni život. Po Kristu Gospodinu našem.

R. Amen. O. Amen.

Nato biskup sjedne i oblači svakoga košuljicom (superpelliceum) *govoreći:*

Induat te Dominus novum hominem, qui secundum Deum creatus est, in justitia et sanctitate veritatis.

Obukao te Gospodin novim čovjekom koji je stvoren po Bogu i pravdi i u pravoj svetosti.

Biskup ustaje opet i govori okrenut prema klericima:

Oremus. Omnipotens, sempiterne Deus, propitiare peccatis nostris, et ab omni servitute saecularis habitus hos famulos tuos emunda; ut, dum ignominiam saecularis habitus deponunt, tua semper in aevum gratia perfruantur; ut, sicut similitudinem coronae tuae eos gestare facimus in capitibus, sic tua virtute haereditatem subsequi mereantur aeternam in cordibus. Qui cum Patre, et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus, per omnia saecula saeculorum.

Pomolimo se. Svemogući, vječni Bože, oprosti nam naše grijehe i očisti ove svoje sluge od svakoga robovanja svjetovnoj odjeći. Daj da dovijeka uživaju tvoju milost koji odlažu svjetovnu odjeću. Učini svojom milošću da zasluže postići vječno nasljedstvo u svome srcu, kojima smo dopustili da nose na glavi sliku tvoje krune, koji s Ocem i Duhom Svetim živiš i kraljuješ Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen. O. Amen.

Nato sjedne biskup i ovako im govori:

Filii charissimi, animadvertere debetis, quod hodie de foro Ecclesiae facti estis, et privilegia clericalia sortiti estis. Cavete igitur, ne propter culpas vestras illa perdatis; et habitu honesto, bonisque moribus atque operibus Deo placere studeatis. Quod ipse vobis concedat per Spiritum Sanctum suum.

Ljubljeni sinovi, promislite da ste danas uvršteni među crkveni stalež, i da ste zadobili povlastice duhovnog staleža. Zato pripazite da ih ne izgubite radi svojih prestupaka. Časnim životom, dobrim običajima i djelima nastojte Bogu omiliti. On vam to udijelio po svome Svetome Duhu.

R. Amen. O. Amen.

S time se svršava dijeljenje tonzure.

Na poziv se arhiđakona svi povrate na svoja mjesta. Ako je tonzura podijeljena za vrijeme svete mise, polaze novi »klerici« poslije Prikazanja k biskupu i predaju mu goruću svijeću kao znak da su spremni na žrtve.

Sv. pričest i opomenu poslije sv. mise vidi na str. 26.

II NIŽI REDOVI

U prva su se kršćanska vremena ovi redovi dijelili i kao samostalne službe, tako da ređenik nije kasnije primio i više redove. Danas su kao neke stepenice po kojima se svećenički pripravnik pomalo sprema i dolazi svom uzvišenom cilju: k svećeništvu. Ipak su se i u kasnijim vremenima pojedinci zadovoljili s nižim redovima. Tijekom vremena Crkva je svjetovnjacima na pr. sakristanu, službenicima itd. predala i povjerila izvršivanje nekih službi koje su prije vršili klerici s nižim redovima.

1 Ređenje vratara (Ostiarija)

Kod dijeljenja prvoga nižeg reda predaje biskup ređeniku crkvene ključeve. Obred počinje — kao i obredi ostalih ređenja — poukom o dužnostima službe i završava se molitvom za ređene. Biskup ih sjeća njihovih dužnosti: treba da ih resi vjernost, točnost, revnost, i nadasve, uzoran život. Vratar bdije (odnosno bdio je u prijašnja vremena) nad crkvenom zgradom, pravovremeno otvara i zatvara crkvu, najavljuje vrijeme službe Božje i pazi da uđu u crkvu samo oni, koji smiju prisustvovati službi Božjoj.

Obred ređenja

Poslije Kyrie, a u kvaterne dane poslije prve poslanice sjedne biskup u sredinu pred oltarom, a arhiđakon proziva ređenike:

Accedant, qui ordinandi sunt ad officium Ostiariorum: N. N. *(nomina).*

Neka pristupe, koji imaju biti ređeni za službu vratara: I. I. *(imena).*

Prozvani odgovara: Adsum *(Evo me) i polazi k oltaru pred biskupa. Svaki je obučen košuljicom* (superpelliceum), *a u ruci drži goruću svijeću. Pred oltarom svi kleknu, dok ih biskup opominje:*

Suscepturi, filii charissimi, officium Ostiariorum, videte quae in domo Dei agere debeatis. Ostiarium oportet percutere cymbalum, et campanam, aperire Ecclesiam et sacrarium, et librum aperire ei, qui praedicat. Providete igitur, ne per negligentiam vestram, illarum rerum, quae intra Ecclesiam sunt, aliquid depereat; certisque horis domum Dei aperiatis fidelibus, et semper claudatis infidelibus. Studete etiam, ut sicut materialibus clavibus Ecclesiam visibilem aperitis et clauditis, sic et invisibilem Dei domum, corda scilicet fidelium, dictis et exemplis vestris claudatis diabolo, et aperiatis Deo; ut divina verba,

Ljubljeni sinovi, vi ćete preuzeti službu vratara. Zato gledajte što ćete vršiti u kući Božjoj. Vratar treba da zvoni zvonom i zvoncem, da otvara crkvu i sakristiju i da otvara knjigu onome koji propovijeda. Pripazite da po Vašoj nemarnosti ne propadne koja od onih stvari koje se nalaze u crkvi. Otvarajte vjernicima u određeno vrijeme kuću Božju, a uvijek je zatvarajte nevjernicima. Kao što stvarnim ključevima otvarate i zatvarate vidljivu crkvu, tako nastojte da svojim riječima i djelima zatvarate đavlu nevidljivu kuću Božju, tj. srca vjernika, a otvarate Bogu: da srcem čuvaju i djelom vrše bo-

quae audierint, corde retineant, et opere compleant: Quod in vobis Dominus perficiat per misericordiam suam.

žanske riječi koje budu čuli. Gospodin to izvršio u vama po svome milosrđu.

Biskup predaje svima crkvene ključeve, — to je znak predaje njihove službe — i svaki ih rukom dotakne; biskup govori:

Sic agite, quasi reddituri Deo rationem pro iis rebus, quae his clavibus recluduntur.

Radite tako kao da ćete Bogu odgovarati za ono što se zatvara ovim ključevima.

Arhiđakon vodi svakoga ih otvara i zatvara i zvoni toga se vraćaju k biskupu

do crkvenih vratiju; svaki zvonom ili zvoncem. Poslije koji im govori:

Deum Patrem omnipotentem, fratres charissimi, suppliciter deprecemur, ut hos famulos suos bene- † dicere dignetur, quos in officium Ostiariorum eligere dignatus est: ut sit eis fidelissima cura in domo Dei diebus et noctibus, ad distinctionem certarum horarum, ad invocandum nomen Domini, adjuvante Domino nostro Jesu Christo: Qui cum eo vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

Molimo ponizno, draga braćo, Boga, Oca svemogućega, da se dostoji blagosloviti ove svoje sluge koje je milostivo izabrao za službu vratara: da u kući Božjoj danju i noću vjernom brigom oglase određene časove u koje će se zazivati ime Gospodnje, uz pomoć Gospodina našega Isusa Krista, koji s njim živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen.
Biskup. Oremus.
Đakon. Flectamus genua.
Odgovor. Levate.

O. Amen.
Pomolimo se.
Prignimo koljena.
Dignite se.

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, bene- † dicere dignare hos famulos tuos in officium Ostiariorum; ut inter janitores Ecclesiae tuo pareant obsequio, et inter electos tuos partem tuae mereantur habere mercedis. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože, dostoj se blagosloviti ove svoje sluge za vratarsku službu da među crkvenim vratarima budu spremni na tvoju službu te zasluže imati dio tvoje nagrade među tvojim izabranima. Po Gospodinu našemu Isusu Kristu Sinu tvojemu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

Iza toga obično slijedi

2 Ređenje čitalaca (lektora)

Ovaj se red podijeljuje predavanjem epistolara i evanđelistara. Čitalac je, naime, kod službe Božje čitao razne odlomke Sv. Pisma kako ih danas na pr. đakon i poddakon pjevaju kod svečane sv. mise. U obredu se spominje i dužnost čitaoca da blagosilje kruh i nove plodove.

Obred ređenja

Biskup sjedne u sredinu pred oltarom, a arhiđakon proziva ređenike. Prozivanje se ispušta, ako su ređenici neposredno prije toga bili ređeni za vratare.

Accedant, qui ordinandi sunt ad officium Lectorum: N. N *(nomina).*

Neka pristupe koji imaju biti ređeni za službu čitalaca: I. I. *(imena).*

Ređenici kleknu pred biskupom koji ih opominje:

Electi, filii charissimi, ut sitis Lectores in domo Dei nostri, officium vestrum agnoscite et implete. Potens est enim Deus, ut augeat vobis gratiam perfectionis aeternae. Lectorem siquidem oportet legere ea, quae (*ili:* ei, qui) praedicat, et lectiones cantare, et benedicere panem, et omnes fructus novos. Studete igitur, verba Dei, videlicet lectiones sacras distincte et aperte ad intelligentiam et aedificationem fidelium absque omni mendacio falsitatis proferre; ne veritas divinarum lectionum incuria vestra ad instructionem audientium corrumpatur. Quod autem ore legitis, corde credatis et opere compleatis; quatenus auditores vestros verbo pariter et exemplo vestro docere possitis. Ideoque dum legitis, in alto loco Ecclesiae stetis, ut ab omnibus audiamini, et videamini, figurantes positione corporali vos in alto virtutum gradu debere conversari; quatenus cunctis, a quibus audimini, et videmini, coelestis vitae formam praebeatis: Quod in vobis Deus impleat per gratiam suam.

Ljubljeni sinovi, vi ste izabrani da vršite službu čitaoca u kući Boga našega. Upoznajte i vršite svoju službu, jer Bog može da vam umnoži milost vječne savršenosti. Čitalac, naime, treba da čita onome, koji će propovijedati, da pjeva lekcije, da blagosilje kruh i sve nove plodove. Stoga nastojte da riječ Božju, tj. sveto štivo, iznosite razumljivo i jasno i bez svakoga iskrivljenja na pobudu vjernika da se ne bi istina božanskoga štiva radi vaše nemarnosti iskvarila kod pouke slušalaca. Što ustima čitate, vjerujte srcem i vršite djelom da uzmognete svoje slušaoce poučiti i riječju i svojim primjerom. I zato stojite na povišem mjestu, dok u crkvi čitate, da vas svi čuju i vide, pokazujući svojim tjelesnim položajem da morate boraviti na visokom stupnju kreposti, tako da svima, koji vas slušaju i gledaju, pružate uzor nebeskoga života. Izvršio to Bog u vama po svojoj milosti.

Svi se dotaknu knjige, koju im biskup pruža govoreći:

Accipite, et estote verbi Dei relatores, habituri, si fideliter et utiliter impleveritis officium vestrum, partem cum iis, qui verbum Dei bene administraverunt ab initio.

Primite i budite predavači riječi Božje. Ako vjerno i korisno izvršite svoju službu, imaćete dio s onima, koji su od početka dobro upravljali riječju Božjom.

Nato svi kleknu, i biskup moli:

Oremus, fratres charissimi, Deum Patrem omnipotentem, ut super hos famulos suos, quos in ordinem Lectorum dignatur assumere, bene- † dictionem suam clementer effundat: quatenus distincte legant, quae in Ecclesia Dei legenda sunt, et eadem operibus impleant. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium suum: Qui cum eo vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

Molimo, draga braćo, Boga, Oca svemogućega, da milostivo izlije svoj blagoslov na ove svoje sluge, koje se dostoji primiti u službu čitalaca, da razgovijetno čitaju, što treba čitati u crkvi Božjoj i da isto djelom izvrše. Po Gospodinu našemu Isusu Kristu, Sinu njegovom, koji s njime živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen.
Biskup. Oremus.
Đakon. Flectamus genua.
Odgovor. Levate

O. Amen.
Pomolimo se.
Prignimo koljena.
Dignite se.

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, bene- † dicere dignare hos famulos tuos in officium Lectorum: ut assiduitate lectionum instructi sint, atque ordinati; et agenda dicant, et dicta opere impleant, ut in utroque sanctae Ecclesiae exemplo sanctitatis suae consulant. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože, dostoj se blagosloviti ove svoje sluge za službu čitalaca da marljivim čitanjem poučeni i uvježbani kažu što valja činiti, i djelom izvrše što su rekli; da u jednom i drugom koriste svetoj Crkvi primjerom svoje kreposti. Po Gospodinu našemu Isusu Kristu, Sinu tvojemu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

Prikazanje, sv. pričest i opomenu poslije sv. mise vidi na str. 26.

3 Ređenje zaklinjalaca (egzorcista)

Po ovome redu dobiva klerik vlast da moli crkvena zaklinjanja nad onima koji su opsjednuti od đavla. Kod ređenja predaje biskup ređenicima knjigu zaklinjanja. Svaki je svećenik primio red zaklinjalaca i prema tome ima dužnost — župnici u prvome redu — da vrši tu službu. No crkveni propisi određuju da niko ne smije bez posebnog biskupskog dopuštenja svečano vršiti obred zaklinjanja. Crkveni propisi nalažu da se brižno i marljivo istraži da li je neko stanje uistinu opsjednuće ili posljedica bolesti odnosno neko bolesno stanje ili je stanje možda posljedica naravnih uzroka. Ne valja biti odviše lakovjeran. Zaklinjalac neka ima živu i veliku vjeru i čistu savjest.

Obred ređenja

Arhiđakon proziva ređenike:

Accedant, qui ordinandi sunt ad officium Exorcistarum: N. N. *(nomina).*

Neka pristupe koji imaju biti ređeni za službu zaklinjalaca: I. I. *(imena).*

Ređenici kleknu pred biskupom koji ih opominje:

Ordinandi, filii charissimi, in officium Exorcistarum, debetis noscere quid suscipitis. Exorcistam etenim oportet abjicere daemones, et dicere populo, ut qui non communicat, det locum: et aquam in ministerio fundere. Accipitis itaque potestatem imponendi manum super energumenos; et per impositionem manuum vestrarum, gratia Spiritus Sancti et verbis exorcismi, pelluntur spiritus immundi a corporibus obsessis. Studete igitur, ut sicut a corporibus aliorum daemones expellitis, ita a mentibus et corporibus vestris omnem immunditiam et nequitiam ejiciatis; ne illis succumbatis, quos ab aliis, vestro ministerio, effugatis. Discite per officium vestrum vitiis imperare, ne in moribus vestris aliquid sui juris inimicus valeat vindicare. Tunc ete-

Ljubljeni sinovi, vi imate biti ređeni za službu zaklinjalaca, pa morate znati što primate. Zaklinjalac, naime, mora izgoniti đavle, reći narodu, da onaj, koji se ne pričešćuje, načini mjesto, i pružati vodu kod sv. službe. Primate, dakle, vlast polagati ruke na opsjednute; polaganjem vaših ruku, milošću Duha Svetoga i riječima zaklinjanja izbaciće se nečisti duhovi iz tjelesa opsjednutih. Nastojte dakle, kao što tjerate đavla iz tjelesa drugih, da tako iz svoga srca i tijela otstranite svaku nečistoću i zloću, da ne podlegnete onima, koje po svojoj službi tjerate iz drugih. Učite se po svojoj službi zapovijedati manama, tako da neprijatelj ne uzmogne što u vašemu vladanju sebi prisvajati. Tada ćete, naime, u drugima pravo zapovijedati nad đavlima, ako prije u sebi

*

nim recte in aliis daemonibus imperabitis, cum prius in vobis eorum multimodam nequitiam superatis: Quod vobis Dominus agere concedat per Spiritum suum Sanctum.

svladate njihovu mnogostruku zloću. Gospodin vam dopustio po svome Svetome Duhu da tako radite.

Biskup daje svima knjigu zaklinjanja govoreći:

Accipite, et commendate memoriae, et habete potestatem imponendi manus super energumenos, sive baptizatos, sive catechumenos.

Primite, i zapamtite i imajte vlast polagati ruke na opsjednute, bilo da su kršteni, bilo da su pripravnici.

Poslije toga svi kleknu, a biskup govori:

Deum Patrem, omnipotentem, fratres charissimi, supplices deprecemur, ut hos famulos suos bene- † dicere dignetur in officium Exorcistarum: ut sint spirituales imperatores, ad abjiciendos daemones de corporibus obsessis, cum omni nequitia eorum multiforma. Per unigenitum Filium suum Dominum nostrum Jesum Christum: Qui cum eo vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

Molimo ponizno, draga braćo, Boga, svemogućega Oca, da se dostoji blagosloviti ove svoje sluge za službu zaklinjalaca: da budu duhovni zapovjednici u izbacivanju đavola iz tjelesa opsjednutih sa svom njihovom mnogostrukom zloćom. Po jedinorođenom Sinu njegovu, Gospodinu našemu, koji s njime živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

Biskup. Oremus.

Đakon. Flectamus genua.

Odgovor. Levate.

Pomolimo se.

Prignimo koljena.

Dignite se.

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, bene- † dicere dignare hos famulos tuos in officium Exorcistarum: ut per impositionem manuum, et oris officium potestatem et imperium habeant spiritus immundos coercendi, ut probabiles sint medici Ecclesiae tuae gratia curationum, vrituteque coelesti confirmati. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože, dostoj se blagosloviti ove svoje sluge za službu zaklinjalaca da polaganjem ruku i riječju imadu moć i vlast krotiti nečiste duhove; da milošću ozdravljenja i nebeskom silom ojačani budu sposobni liječnici tvoje Crkve. Po Gospodinu našemu Isusu Kristu, Sinu tvojemu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

Sada obično slijedi:

4 Ređenje pratilaca (akolita)

Kod ovoga ređenja biskup pruža ređenicima svijećnjak sa svijećom i prazne posudice (za vino i vodu) da ih se dotaknu. Pratioci zapaljuju (odnosno zapaljivali su) svjetiljke za službu Božju i dodavaju vino i vodu kod sv. mise. Vršili su, dakle ono, što danas ministranti rade.

Obred ređenja

Arhiđakon proziva ređenike. Prozivanje se ispušta, ako su ređenici malo prije bili zaređeni za službu zaklinjalaca.

Accedant, qui ordinandi sunt ad officium Acolythorum: N. N. *(nomina).*

Neka pristupe, koji imaju biti ređeni za službu pratilaca: I. I. *(imena).*

Ređenici kleknu pred biskupom koji ih opominje:

Suscepturi, filii charissimi, officium Acolythorum, pensate, quod suscipitis. Acolythum etenim oportet ceroferarium ferre; luminaria Ecclesiae accendere; vinum et aquam ad Eucharistiam ministrare. Studete igitur susceptum officium digne implere. Non enim Deo placere poteritis, si lucem Deo manibus praeferentes, operibus tenebrarum inserviatis, et per hoc aliis exempla perfidiae praebeatis. Sed sicut Veritas dicit: Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona et glorificent Patrem vestrum, qui in coelis est. Et sicut Apostolus Paulus ait: In medio nationis pravae et perversae, lucete sicut luminaria in mundo, verbum vitae continentes. Sint ergo lumbi vestri praecincti, et

Ljubljeni sinovi, vi ćete primiti službu pratilaca. Promislite što primate. Pratilac naime, treba da nosi svijećnjak, da zapaljuje crkvene svjetiljke i da dodaje vino i vodu kod sv. mise. Zato nastojte da dostojno vršite primljenu službu. Dok naime rukama Bogu nosite svijetlo, ne možete Bogu ugoditi, ako svojim djelima služite tami i time dajete drugima primjer nevjernosti. Nego kako Istina govori: Tako neka se svijetli svijetlost vaša pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega, koji je na nebesima. I kako apostol Pavao kaže: Posred roda nevaljaloga i pokvarenoga svijetlite kao zvijede u svijetu, držeći riječ života. Neka budu vaši bokovi opasani i svjetiljke zapaljene u vašim rukama; da

lucernae ardentes in manibus vestris, ut filii lucis sitis. Abjiciatis opera tenebrarum, et induamini arma lucis. Eratis enim aliquando tenebrae, nunc autem lux in Domino. Ut filii lucis ambulate. Quae sit vero ista lux, quam tantopere inculcat Apostolus, ipse demonstrat, subdens: Fructus enim lucis est in omni bonitate, et justitia, et veritate. Estote igitur solliciti in omni justitia, bonitate, et veritate, ut et vos et alios et Dei Ecclesiam illuminetis. Tunc etenim in Dei sacrificio digne vinum suggeretis et aquam, si vos ipsi Deo sacrificium, per castam vitam et bona opera oblati fueritis. Quod vobis Dominus concedat per misericordiam suam.

budete sinovi svijetla. Odbacite djela tamna, a obucite se u oružje svijetla. Bijaste, naime, nekada tama, a sad ste svijetlo u Gospodinu. Kao djeca svijetla živite. Apostol sam tumači kakvo je to svijetlo, koje toliko preporučuje, dodajući: Rod je naime, svijetla: svaka dobrota i pravda i istina. Budite, dakle, revni u svakoj pravdi, dobroti i istini, da prosvijetlite i sebe i druge i Božju Crkvu. Tada ćete, naime, kod božanske žrtve dostojno dodavati vino i vodu, ako budete sebe same čistim životom i dobrim djelima prinosili Bogu za žrtvu. Gospodin vam to dao po svome milosrđu.

Biskup pruža svakome svijećnjak sa svijećom govoreći:

Accipite ceroferarium cum cereo, et sciatis vos ad accedenda Ecclesiae luminaria mancipari, in nomine Domini.
R. Amen.

Primite svijećnjak sa svijećom i znajte da ste obvezani zapaljivati crkvene svjetiljke: U ime Gospodnje.
O. Amen.

Nato im pruža posudice za vino i vodu govoreći:

Accipite urceolum, ad suggerendum vinum et

Primite vrčić da dodajete vino i vodu za žrtvu Kri-

aquam in Sanguinis Christi, in nomine Domini.

stove Krvi: u ime Gospodnje.

R. Amen.

O. Amen.

Poslije svi kleknu, i biskup govori:

Deum Patrem omnipotentem, fratres charissimi, suppliciter deprecemur, ut hos famulos suos bene- † dicere dignetur in ordine Acolythorum; quatenus lumen visibile manibus praeferentes, lumen quoque spirituale moribus praebeant: adjuvante Domino nostro Jesu Christo: Qui cum eo et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus, per omnia saecula saeculorum.

Ponizno molimo, draga braćo, Boga, svemogućega Oca da se dostoji blagosloviti ove svoje sluge za službu pratilaca da, dok rukama nose vidljivo svijetlo, i svojim životom pružaju duhovno svijetlo, uz pomoć Gospodina našega Isusa Krista, koji s njime i s Duhom Svetim živi i kraljuje Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

Biskup. Oremus.

Pomolimo se.

Đakon. Flectamus genua.

Prignimo koljena.

Odgovor. Levate.

Dignite se.

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, qui per Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, et Apostolos ejus in hunc mundum lumen claritatis tuae misisti, quique, ut mortis nostrae antiquum aboleres chirographum, gloriosissimae illum Crucis vexillo affigi, ac

Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože, koji si po svome Sinu i Gospodinu našemu Isusu Kristu i po njegovim apostolima poslao svijetlo svojega sjaja na ovaj svijet, i koji si, da uništiš staru zadužnicu naše smrti, htio da bude prikovana na barjak preslavnoga križa, i koji si

sanguinem et aquam ex latere illius pro salute generis humani effluere voluisti: bene- † dicere dignare hos famulos tuos in officium Acolythorum; ut, ad accendendum lumen Ecclesiae tuae, et ad suggerendum vinum et aquam ad conficiendum sanguinem Christi Filii tui in offerenda Eucharistia, sanctis altaribus tuis fideliter subministrent. Accende, Domine, mentes eorum et corda ad amorem gratiae tuae, ut illuminati vultu splendoris tui, fideliter tibi in sancta Ecclesia deserviant. Per eundem Christum Dominum nostrum.

htio da iz njegovog boka protječe krv i voda za spas ljudskoga roda: dostoj se blagosloviti ove svoje sluge za službu pratilaca, da vjerno služe tvojim svetim oltarima zapaljujući svijetlo u tvojoj Crkvi i dodavajući kod žrtve svete mise vino i vodu za pretvorbu u Krv Krista, Sina tvojega. Raspali, Gospodine, njihove duše i srca ljubavlju prema tvojoj milosti da — prosvijetljeni sjajem tvojega lica — tebi vjerno služe u svetoj Crkvi. Po istom Kristu Gospodinu našem.

R. Amen.

O. Amen.

Oremus. Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, qui ad Moysen et Aaron locutus es, ut accenderentur lucernae in tabernaculo testimonii, bene- † dicere dignare hos famulos tuos, ut sint Acolythi in Ecclesia tua. Per Christum Dominum nostrum.

Pomolimo se. Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože koji si naložio Mojsiji i Aronu da se zapale svjetiljke u zavjetnom šatoru, dostoj se blagosloviti ove svoje sluge da budu pratioci u tvojoj Crkvi. Po Kristu Gospodinu našem.

R. Amen.

O. Amen.

Oremus. Omnipotens, sempiterne Deus fons lucis et origo bonitatis, qui per

Pomolimo se. Svemogući, vječni Bože, vrelo svjetlosti i izvore svake

Jesum Christum Filium tuum, lumen verum, mundum illuminasti ejusque passionis mysterio redemisti, bene- † dicere dignare hos famulos tuos, quos in officium Acolythorum consecramus, poscentes clementiam tuam, ut eorum mentes et lumine scientiae illustres, et pietatis tuae rore irriges; ut ita acceptum ministerium, te auxiliante, peragant, qualiter ad aeternam remunerationem pervenire mereantur. Per eundem Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

dobrote, koji si po svome Sinu, pravome svijetlu, prosvijetlio svijet i otkupio ga po otajstvu njegove muke, dostoj se blagosloviti ove svoje sluge koje danas posvećujemo za službu pratilaca moleći tvoju blagost da njihove pameti prosvijetliš svjetlošću znanja i orosiš rosom svoje dobrote, da tako tvojom pomoći vrše primljenu službu te zasluže doći do vječne nagrade. Po istom Kristu Gospodinu našem.

O. Amen.

Time se završuje podjeljivanje nižih redova. Zaređeni se vraćaju na svoja mjesta. Kod prikazanja predaju biskupu goruću svijeću kao znak svoje spremnosti na žrtve. Poslije svoje pričesti dijeli biskup zaređenima sv. pričest, pošto su ovi zajednički izmolili Ispovijedam se. Pod kraj sv. mise polaze svi opet k oltaru. Poslije blagoslova sjedne biskup i govori zaređenima:

Filii dilectissimi, diligenter considerate Ordinem per vos susceptum, ac onus humeris vestris impositum: studete sancte et religiose vivere atque omnipotenti Deo placere, ut gratiam suam possitis acquirere, quam ipse vobis per suam misericordiam concedere dignetur.

Ljubljeni sinovi, ozbiljno promotrite red koji ste primili i breme koje je stavljeno na vas. Nastojte sveto i kreposno živjeti i omiliti svemogućemu Bogu da uzmognete postići njegovu milost koju vam se udostojao udijeliti po svome milosrđu.

Singuli ad primam Tonsuram vel ad quatuor minores Ordines promoti, dicite semel septem Psalmos poenitentiales, cum Litaniis, Versiculis, et Orationibus. Et omnipotentem Deum etiam pro me orate.

Koji ste primili tonzuru ili četiri niža reda, izmolite jedanputa sedam pokorničkih psalama s litanijama (sviju svetih) recima i molitvama. Molite i za mene svemogućega Boga.

Svi odgovaraju:

Libenter.

Rado.

Na to se završuje sv. misa kao obično čitanjem posljednjega evanđelja.

III DIJELJENJE VIŠIH REDOVA

U više redove ubrajamo: red poddakona, đakona, te svećenički i biskupski red. Posljednja tri reda sačinjavaju sakramenat sv. reda. (U ovoj se knjižici ne nalaze obredi biskupskog ređenja.) Klerici s nižim redovima mogu da opet istupe iz duhovnog staleža i da se povrate u koji svjetovni stalež. No po prvom višem redu, naime po poddakonatu, klerici su uvršteni za vazda i neopozivo u duhovni stalež, a po slijedećim sakramentalnim redovima prima njihova duša neizbrisiv biljeg, neki božanski pečat, po kojemu dobivaju posebnu vlast obzirom na sv. euharistiju, pa je ređenik trajno združen s Kristom, velikim Svećenikom Novoga Zavjeta, i sudjeluje kod njegovog posredovanja između Boga i ljudi.

1 Ređenje poddakona

Poddakonat je blagoslovina (sacramentale). Ređenik dobiva pravo da uz đakona sudjeluje kod svečane sv. mise. Poddakon svojevoljno polazi k ređenju i zato

svojevoljno preuzima strogu obvezu da će doživotnim obdržavanjem potpune čistoće i dnevnim moljenjem čaloslova sudjelovati u žrtvenom i molitvenom životu svete Crkve. On stupa danas u nepromjenljivi stalež »služitelja Crkve i oltara«. Po današnjoj crkvenoj praksi služi pođakon kod oltara i pjeva poslanicu kod svečane svete mise. Kao znak njegove službe predaje mu biskup kalež s pliticom (patenom), i epistolar koji se upotrebljavaju kod službe Božje.

Obred ređenja

Ređenici su odjeveni naglavnikom (humerale), *bijelom dugom haljinom* (alba), *i pojasom* (cingulum). *U lijevoj ruci nose naručnik* (manipulus) *i tuniku (crkveno odijelo koje pođakon nosi kod svečane službe Božje), a u desnoj ruci drže goruću svijeću. Obred ređenja počinje poslije poslanice.*

Arhiđakon proziva svakoga pojedinoga i kod toga spominje naslov (titulum tj. jamstvo za uzdržavanje ređenika), na koji se svaki redi:

Accedant, qui ordinandi sunt Subdiaconi: N. N. *(nomina).*	Neka pristupe koji imaju primiti red pođđakona: I. I. *(imena).*
N. ad titulum Ecclesiae N. *(vel:)*	I. na naslov ... ske crkve. *(Ili:)*
N. ad titulum patrimonii sui. *(vel:)*	I. na naslov svoje očinske baštine. *(Ili:)*
Frater N. professus ordinis N. ad titulum paupertatis.	Frater I., koji je položio zavjete ... kog reda, na naslov siromaštva.

Svaki odgovara: Adsum *(Evo me) i polazi k oltaru pred biskupa. Pred oltarom svi kleknu, a arhiđakon čita biskupski propis za ređenike. Vidi str. 5. Prije propisa čita se papino ovlaštenje, ako se ređenje ne obavlja u koji propisani dan.*

Poslije toga biskup sjeća ređenike na dužnosti, na koje se po ređenju za pođđakona za uvijek obvezuju; ova opomena ispada, ako su svi ređenici redovnici.

Filii dilectissimi, ad sacrum subdiaconatus Ordinem promovendi, iterum atque iterum considerare debetis attente quod onus hodie ultro appetitis. Hactenus enim liberi estis, licetque vobis pro arbitria ad saecularia vota transire; quod si hunc Ordinem susceperitis, amplius non licebit a proposito resilire, sed Deo, cui servire regnare est, perpetuo famulari; et castitatem illo adjuvante, servare oportebit; atque in Ecclesiae ministerio semper esse mancipatos. Proinde, dum tempus est, cogitate, et si in sancto proposito perseverare placet, in nomine Domini huc accedite.	Ljubljeni sinovi, vi ćete primiti sv. red pođđakona. Opet i ponovno pomno promotrite za kakvim teretom danas svojevoljno težite. Još ste, naime, slobodni i možete da se po svojoj volji povratite u svjetovni stalež; ako li jednom primite ovaj red, ne možete više promijeniti svoje odluke, već morate bez prestanka Bogu služiti, a koji njemu služi, kraljuje. Njegovom pomoću morate čistoću očuvati i uvijek ustrajati u službi Crkve. Zato promislite dok je još vremena; a ako želite ustrajati u odluci, pristupite u ime Gospodina.

Ređenici stupe korak naprijed kao znak da spremno i svojevoljno primaju za cijeli svoj život teške dužnosti koje su vezane s redom pođđakonata.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Ako se istoga dana rede i đakoni i svećenici, tada se i oni prozivaju:

Accedant, qui ordinandi sunt Diaconi (Presbyteri).	Neka pristupe, koji imaju biti ređeni za đakone (svećenike).

— — — — — — — — — — — — — — — —

Poslije toga klekne biskup, a ređenici se u znak najdublje poniznosti prostiru po zemlji. Kor ili biskup započinje litanije sviju svetih: vidi na str. 52.

(Koji će biti ređeni za đakone ili za svećenike, vraćaju se poslije litanija na svoje mjesto, a) biskup opominje one, koji će biti ređeni za poddakone:

Adepturi, filii dilectissimi, officium Subdiaconatus, sedulo attendite, quale ministerium vobis traditur. Subdiaconum enim oportet aquam ad ministerium altaris praeparare; diacono ministrare: pallas altaris, et corporalia abluere; Calicem et Patenam in usum sacrificii eidem offere. Oblationes, quae veniunt in altare, panes propositionis vocantur: de ipsis oblationibus tantum debet in altare poni, quantum populo possit sufficere, ne aliquid putridum in sacrario remaneat. Pallae, quae sunt in substratorio altaris, in alio vaso debent lavari, et in alio corporales pallae. Ubi autem corporales pallae lotae fuerint, nullum aliud linteamen debet lavari ipsaque lotionis aqua in baptisterium debet vergi. Studete itaque, ut ista visibilia ministeria, quae diximus, nitide et diligentissime complentes, invisibilia ho-

Ljubljeni sinovi, vi ćete postići službu poddakona. Pozorno pripazite kakova vam se služba povjerava. Poddakonu, naime, valja spremati vodu za službu oltara; služiti đakonu; prati oltarnike (palla altaris) i tjelesnike (corporale); pružati mu kalež s pliticom za službu žrtve. Žrtveni darovi, koji se stavljaju na oltar, zovu se postavljeni hljebovi. Od ovih žrtvenih darova stavite toliko na oltar koliko je dostatno narodu, da ne zaostane štogod pljesnivo u svetištu. Platna, kojima se oltar pokriva, peru se u jednoj posudi, a tjelesnici u drugoj. Neka se nikakvo platno ne pere u vodi u kojoj ste tjelesnike prali; voda od pranja neka se izlije u baptisterij. (Posebna udubina u crkvenom podu, obično iza oltara). Zato nastojte da čisto i marljivo vršite ove vidljive službe, koje smo spomenuli, a ujedno ispunite njihovo

rum exemplo perficiatis. Altare quidem sanctae Ecclesiae ipse est Christus, teste Joanne, qui in Apocalypsi sua altare aureum se vidisse perhibet, stans ante thronum, in quo, et per quem oblationes fidelium Deo Patri consecrantur. Cujus altaris pallae et corporalia sunt membra Christi, scilicet fideles Dei, quibus Dominus, quasi vestimentis pretiosis circumdatur, ut ait Psalmista: Dominus regnavit decorem indutus est. Beatus quoque Joannes in Apocalypsi vidit Filium hominis praecinctum zona aurea, id est sanctorum caterva. Si itaque humana fragilitate contingat in aliquo fideles maculari, praebenda est a vobis aqua coelestis doctrinae, qua purificati, ad ornamentum altaris, et cultum divini sacrificii redeant. Estote ergo tales, qui sacrificiis divinis, et Ecclesiae Dei, hoc est, corpori Christi digne servire valeatis, in vera et catholica fide fundati; quoniam ut ait Apostolus: Omne quod non est ex fide, peccatum est, schismaticum est, et extra unita-

nevidljivo značenje u svojem životu. Naime: sam je Krist oltar Crkve, kao što svjedoči sv. Ivan koji kaže u svojem otkrivenju da je vidio zlatan oltar koji je stajao pred prijestoljem. Na njemu i po njemu se žrtve vjernika posvećuju Bogu Ocu. Oltarnici i tjelesnici ovoga oltara su Kristovi udovi, tj. Božji vjernici. Njima se Gospodin ogrće kao dragocjenom odjećom, kao što kaže pjesnik psalama: Gospodin vlada i odjenuo se ukrasom. Sveti je Ivan u Otkrivenju vidio i Sina čovječjega opasana zlatnim pojasom, tj. mnoštvom svetih. Stoga, ako se dogodi, da se vjernici iz ljudske slaboće čim okaljaju, dužnost vam je da pružite vodu nebeskoga nauka da se po njemu očiste te se povrate k službi božanske žrtve i k uresu oltara. Budite, dakle, takovi, da — utvrđeni u istinitoj katoličkoj vjeri — uzmognete dostojno služiti božanskim žrtvama i Božjoj Crkvi, tj. Kristovom tijelu. Apostol, naime, veli: sve što ne proizlazi iz vjere, jest grijeh, raskolništvo i izvan crkvenog je-

tem Ecclesiae est. Et ideo, si usque nunc fuistis tardi ad Ecclesiam, amodo debetis esse assidui. Si usque nunc somnolenti, amodo vigiles. Si usque nunc ebriosi, amodo sobrii. Si usque nunc inhonesti, amodo casti. Quod ipse vobis praestare dignetur, qui vivit et regnat Deus in saecula saeculorum.

R. Amen.

dinstva. I zato, ako ste dosada nemarno polazili crkvu, otsada morate biti revni; ako li ste bili dosada pospani, otsada budite budni; ako li ste bili dosada odani piću, otsada budite trijezni; ako li niste dosada čisto živjeli, otsada živite čisto. To vam onaj milostivo udijelio koji živi i kraljuje Bog u vijeke vjekova.

O. Amen.

Sada biskup svima pruža kalež s pliticom (patenom) govoreći:

Videte cujus ministerium vobis traditur; ideo vos admoneo, ut ita vos exhibeatis, ut Deo placere possitis.

Gledajte, čija vam se služba povjerava! Zato vas opominjem da se tako vladate da uzmognete Bogu omiliti.

Arhiđakon drži podnos, rubac i posudice s vinom i vodom. Ređenici moraju sve rukom taknuti.

Poslije toga ustaje biskup i moli:

Oremus Deum ac Dominum nostrum, fratres charissimi, ut super hos servos suos, quos ad Subdiaconatus officium vocare dignatus est, infundat bene- † dictionem suam et gratiam: ut in conspectu ejus fideliter servientes, praedestinata Sanctis praemia consequantur: Adjuvante Domino nostro Jesu Christo, qui cum eo vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

Molimo, draga braćo, Boga i Gospodina našega, da na ove svoje sluge, koje se udostojao pozvati u službu poddakona, izlije svoj blagoslov i svoju milost: da vjerno služeći pred njegovim licem postignu nagradu, koja je preodređena svetima, uz pomoć Gospodina našega Isusa Krista, koji s njime živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

Biskup. Oremus.

Pomolimo se.

Đakon. Flectamus genua.

Prignimo koljena.

Odgovor. Levate.

Dignite se.

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, bene- † dicere dignare hos famulos tuos, quos ad Subdiaconatus officium eligere dignatus es: ut eos in sacrario tuo sancto strenuos, sollicitosque coelestis militiae instituas excubitores, sanctisque altaribus tuis fideliter subministrent; et requiescat super eos Spiritus sapientiae, et intellectus, Spiritus consilii, et fortitudinis, Spiritus scientiae, et pietatis: et repleas eos Spiritu timoris tui; et eos in ministerio divino confirmes, ut oboedientes facto ac dicto parentes tuam gratiam consequantur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože, dostoj se blagosloviti ove svoje sluge koje si milostivo izabrao za službu poddakona. Učini ih u svojem svetištu revnim i brižnim čuvarima nebeske vojske i daj da vjerno služe tvojim svetim oltarima. Počivao na njima Duh mudrosti i razuma, Duh savjeta i jakosti, Duh znanja i pobožnosti. Napuni ih Duhom svojega straha i učvrsti ih u božanskoj službi da se riječju i djelom spremno pokoravaju te zadobiju tvoju milost. Po Gospodinu našemu Isusu Kristu, Sinu tvojemu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu istoga Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

Biskup navuče svakome naglavnik preko glave govoreći:

Accipe amictum, per quem designatur castigatio vocis. In nomine Pa- † tris, et Fi- † lii, et Spiritus † Sancti.	Primi naglavnik koji označuje mrtvenje u govorenju. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.
R. Amen.	O. Amen.

Nato mu stavlja naručnik na lijevu ruku govoreći:

Accipe manipulum, per quem designantur fructus bonorum operum: In nomine Pa- † tris, et Fi- † lii, et Spiritus † Sancti.	Primi naručnik koji označuje plodove dobrih djela. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.
R. Amen.	O. Amen.

Zatim ga odijeva tunikom:

Tunica jucunditatis et indumento laetitiae induat te Dominus: In nomine Pa- † tris, et Fi- † lii, et Spiritus † Sancti.	Gospodin te obukao tunikom radosti i odjećom veselja. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.
R. Amen.	O. Amen.

Napokon svima pruža epistolar govoreći:

Accipite librum Epistolarum, et habete potestatem legendi eas in Ecclesia sancta Dei, tam pro vivis, quam pro defunctis: In nomine Pa- † tris, et Fi- † lii, et Spiritus † Sancti.	Primite knjigu poslanica i imajte vlast čitati ih u svetoj Božjoj crkvi, kako za žive tako i za mrtve: U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.
R. Amen.	O. Amen.

Time se završuje ređenje. Svaki se povrati na svoje mjesto. Jedan ostaje kod oltara i čita ili pjeva s biskupom poslanicu. Poslije toga slijedi ređenje đakona i svećenika, ako će biti koji ređeni. Prikazanje, sv. pričest i svršetak kao kod dijeljenja nižih redova na str. 26.

Poslije Jaganjče Božji daje biskup prvome od ređenika poljubac mira govoreći: Pax tecum, *(mir s tobom), a ređeni odgovara:* Et cum spiritu tuo, *(i s duhom tvojim) i daje ostalim ređenima poljubac mira.*

Za pođđakone glasi posljednja biskupova opomena:

Singuli ad Subdiaconatum promoti, dicite semel Nocturnum talis diei. Et omnipotentem Deum etiam pro me orate.	Koji ste ređeni za pođakone, izmolite jednom dnevni nokturn. Molite i za mene svemogućega Boga.

Svi odgovaraju:

Libenter.	Rado.

Nato se završuje sv. misa kao obično čitanjem posljednjega evanđelja.

2 Ređenje đakona

Red je đakona posljednja stepenica koja vodi do uzvišene časti svećeništva. On je uvodni dio svećeničkog reda i prema tome pravi i od Krista ustanovljeni sakramenat Novoga zavjeta. Đakon prima vlast da služi svećeniku ili biskupu kod službe Božje, da pjeva evanđelje kod svečane sv. mise, da — dopuštenjem biskupa ili župnika — svečano krsti, da propovijeda i da dijeli sv. pričest. Bitni se dio ređenja obavlja polaganjem biskupovih ruku i predanjem evanđelistara uz odnosne riječi.

*

Obred ređenja

Ređenici su odjeveni naglavnikom, dugom bijelom haljinom, pojasom i naručnikom (tj. kao poddakoni); na lijevoj ruci nose naramenicu (stola) i dalmatiku (crkveno odijelo koje đakon nosi kod svečane službe Božje), a u desnici goruću svijeću.

Ređenje počinje poslije poslanice.

Arhiđakon proziva ređenike:

Accedant, qui ordinandi sunt Diaconi: N. N. *(nomina).*

Neka pristupe koji imaju biti ređeni za đakone: I. I. *(imena).*

Svaki odgovara: Adsum *(Evo me) i polazi k oltaru pred biskupa. Pred oltarom svi kleknu, a arhiđakon čita biskupski propis za ređenike. Vidi na str. 5. Prije toga se čita papino ovlaštenje, ako se ređenje ne obavlja u koji propisani dan.*

Arhiđakon pretstavlja ređenike biskupu:

Reverendissime Pater, postulat sancta mater Ecclesia Catholica, ut hos praesentes Subdiaconos ad onus Diaconii ordinetis.

Prečasni Oče, sveta Majka katolička Crkva traži da ove prisutne podđakone zaredite za službu đakonsku.

Biskup. Scis illos dignos esse?

Znaš li da li su dostojni?

Arhiđakon: Quantum humana fragilitas nosse sinit, et scio, et testificor, ipsos dignos esse ad hujus onus officii.

Koliko se može ljudskom slabošću spoznati, znam i svjedočim da su dostojni da preuzmu teret ove službe.

Biskup. Deo gratias.

Bogu hvala.

Biskup govori svećenstvu i narodu:

Auxiliante Domino, Deo, et Salvatore nostro Jesu Christo, eligimus hos praesentes Subdiaconos in ordinem Diaconii. Si quis habet aliquid contra illos, pro Deo, et propter Deum, cum fiducia exeat, et dicat; verumtamen memor sit condicionis suae.

Uz pomoć Gospodina Boga i Spasitelja našega Isusa Krista biramo ove prisutne podđakone za red đakona. Ako neko ima što protiv njih, neka za Boga i radi Boga pouzdano istupi i neka kaže; neka se, ipak, sjeti svojega položaja.

Poslije kratke stanke biskup ovako opominje ređenike:

Provehendi filii dilectissimi, ad Leviticum Ordinem, cogitate magnopere ad quantum gradum Ecclesiae ascenditis. Diaconum enim oportet ministrare ad altare, baptizare, et praedicare. Sane in vetera lege ex duodecim Tribus Levi electa est, quae speciali devotione tabernaculo Dei, ejusque sacrificiis, ritu perpetuo deserviret. Tantaque dignitas ipsi concessa est, quod nullus, nisi ex ejus stirpe, ad divinum illum cultum atque officium ministraturus assurgeret; adeo, ut grandi quodam privilegio haereditatis, et Tribus Domini esse mereretur, et dici: quorum hodie, filii dilectissimi, et nomen et

Ljubljeni sinovi, vi imate biti unaprijeđeni u levitski red. Promislite dobro na koliki stepen uzlazite u Crkvi. Đakon, naime, treba da služi kod oltara, da krsti i da propovijeda. Već je u Starom zavjetu jedino Levijevo pleme izabrano od dvanaest plemena da posebnim marom i po stalnom načinu služi Božjemu šatoru i njegovim žrtvama. Ono je zadobilo toliko dostojanstvo, da nije niko osim od njegovog porijekla mogao stupiti u ovu božansku službu i čin; tako da je nekom velikom baštinskom povlasticom zaslužilo, da bude i da se naziva plemenom Gospodina. Ljubljeni sinovi, da-

officium tenetis, quia in ministerium tabernaculi testimonii, id est Ecclesiae Dei, eligimini in Levitico officio, quae semper in procinctu posita, incessabili pugna contra inimicos dimicat, unde ait Apostolus: Non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem, sed adversus principes et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiae, in coelestibus. Quam Ecclesiae Dei, veluti tabernaculum, portare et munire debetis ornatu sancto, praedicatu divino, exemplo perfecto. Levi quidem interpretatur additus, sive assumptus. Et vos filii dilectissimi, qui ab haereditate paterna nomen accipitis, estote assumpti a carnalibus desideriis, a terrenis concupiscentiis, quae militant adversus animam; estote nitidi, mundi, puri, casti, sicut decet ministros Christi, et dispensatores mysteriorum Dei: ut digne addamini ad numerum Ecclesiastici gradus, ut haereditas, et tribus amabilis Domini esse mereamini. Et quia comministri, et cooperatores estis Corporis, et Sanguinis Domini, estote ab omni illecebra carnis alieni, sicut ait Scriptura: Mundamini, qui fertis vasa Domini. Cogitate beatum Stephanum, merito praecipuae castitatis ab Apostolis ad officium istud electum. Curate, ut quibus Evangelium ore anuntiatis, vivis operibus exponatis, ut de vobis dicatur: Beati pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona. Habete pedes vestros calceatos Sanctorum exemplis, in praeparatione Evangelii pacis: Quod vobis Dominus concedat per gratiam suam.

nas preuzimate njihovo ime i njihovu službu, jer ćete u levitskom činu biti izabrani za službu zavjetnog šatora tj. Božje Crkve. Ona je vazda spremna i u neprestanom se boju bori protiv neprijatelja: Zato veli Apostol: Naša borba nije protiv krvi i tijela, nego protiv poglavarstva, protiv vlasti, protiv svjetskih ravnatelja tame ove, protiv duhova pakosti u uzdušnim visinama. Svetim ukrasom, božanskim propovijedanjem i savršenim primjerom morate ovu Božju Crkvu nositi i utvrđivati kao zavjetni šator. Levi, naime, znači: Pridodani, ili: uzeti. I vi, ljubljeni sinovi, koji primate ime od očinske baštine, budite oduzeti od tjelesnih želja i zemaljskih požuda koje vojuju protiv duše. Budite sjajni, nevini, čisti i neokaljani kao što se pristoji slugama Krista i djeliteljima Božjih otajstava da se dostojno pribrojite ovom crkvenom stepenu te zaslužite biti nasljedstvo i ljubljeno pleme Gospodina. Budite neprijatelji svake putene zamame, jer ste sužbenici i sudionici kod

℟ Amen.

žrtve Tijela i Krvi Gospodnje. Pismo naime, veli: Očistite se koji nosite suđe Gospodnje. Sjetite se sv. Stjepana koga su apostoli radi velike čistoće izabrali za ovu službu. Nastojte da živim djelima pokazujete evanđelje onima kojima ga ustima propovijedate, da se o vama može reći: Kako su krasne noge onih, koji navještaju mir, koji propovijedaju dobro. Neka su vaše noge obuvene primjerima svetih da budete spremni za evanđelje mira. To vam udijelio Gospodin po svojoj milosti.

O. Amen.

Sada se mole ili pjevaju litanije sviju svetih, ako nije bio podijeljen i red poddakonata. U znak najdublje poniznosti prostiru se ređenici po zemlji. Litanije vidi na str. 52.

Poslije litanija govori biskup svećenstvu i narodu:

Commune votum communis oratio prosequatur, ut hi totius Ecclesiae prece, qui ad Diaconatus ministerium praeparantur, Leviticae bene- † dictionis ordine clarescant, et spirituali conversatione praefulgentes, gratia sanctificationis eluceant: Praestante

Sa zajedničkom željom sjedinila se zajednička molitva da ovi, koji se spremaju za službu đakona, po molitvi cijele Crkve zasjaju po redu levitskog blagoslova; da svijetle duhovnim životom i blistaju posvetnom milošću po pomoći Gospodina našega Isusa

Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus in saecula saeculorum.

Krista, koji s Ocem i Duhom Svetim živi i kraljuje Bog u vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

Zatim moli okrenut prema ređenicima:

Oremus, fratres charissimi, Deum Patrem omnipotentem ut super hos famulos suos, quos ad officium Diaconatus dignatur assumere, bene- † dictionis suae gratiam clementer effundat, eisque consecrationis indultae propitius dona conservet, et preces nostras clementer exaudiat; ut quae nostro gerenda sunt ministerio, suo benignus prosequatur auxilio; et quos sacris mysteriis exsequendis pro nostra intelligentia credimus offerendos, sua bene- † dictione sanctificet et confirmet. Per unigenitum Filium suum Dominum nostrum Jesum Christum, qui cum eo, et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus:

Molimo, draga braćo, Boga, Oca svemogućega, da na ove svoje sluge, koje se dostoji primiti u službu đakona, dobrohotno izlije milost svojega blagoslova; da očuva u njima darove udijeljenog posvećenja i dobrostivo usliša naše molbe; da blagostivo prati svojom pomoći što po našoj službi imamo vršiti; da posveti i potvrdi svojim blagoslovom one koje po našem sudu njemu prikazujemo da vrše sveta otajstva, po svom Jedinorođenomu Sinu, Gospodinu našemu Isusu Kristu, koji s njime i s Duhom Svetim živi i kraljuje, Bog:

Biskup odlaže mitru, i raširivši ruke nastavlja molitvu:

Per omnia saecula saeculorum.

Po sve vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

V. Dominus vobiscum.

R. Gospodin s vama.

R. Et cum spiritu tuo.

O. I s duhom tvojim.

V. Sursum corda.

R. Gore srca.

R. Habemus ad Dominum.

O. Imamo kod Gospodina.

V. Gratias agamus Domino Deo nostro.

R. Zahvaljujemo Gospodinu Bogu našemu.

R. Dignum et justum est.

O. Dostojno je i pravedno.

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, honorum dator, ordinumque distributor, atque officiorum dispositor, qui in te manens omnia et cuncta disponis, per verbum, virtutem, sapientiamque tuam Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, sempiterna providentia praeparas, et singulis quibusque temporibus aptanda dispensas. Cujus corpus, Ecclesiam videlicet tuam, coelestium gratiarum varietate distinctam, suorumque connexam distinctione membrorum, per legem mirabilem totius compaginis unitam, in augmentum templi tui crescere, dilatarique largiris sacri muneris ser-

Uistinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno da tebi uvijek i svagdje zahvaljujemo, Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože, koji daješ časti, dijeliš redove i razređuješ službe, koji ostajući u sebi obnavljaš sve i svekoliko razređuješ po riječi i sili i mudrosti svojoj, Isusu Kristu, Sinu svojemu, Gospodinu našemu, spremaš vječnom providnošću i u svako pojedino vrijeme prikladno podijeljuješ. Dopuštaš da njegovo Tijelo, tj. tvoja Crkva, koja je urešena mnogobrojnim nebeskim milostima, povezana raznolikošću svojih udova i po čudnovatom zakonu sjedinjena potpunim vezom, raste na povećanje tvojega hrama i da se širi. Odredio si da tri stupnja službenika vrše svetu slu-

vitutem trinis gradibus ministrorum nomini tuo militare constituens, electis ab initio Levi filiis, qui in mysticis operationibus domus tuae fidelibus excubiis permanentes, haereditatem benedictionis aeternae sorte perpetua possiderent. Super hos quoque famulos tuos, quaesumus Domine, placatus intende, quos tuis sacris altaribus servituros in officium Diaconatus suppliciter dedicamus. Et nos quidem tamquam homines divini sensus et summae rationis ignari, horum vitam, quantum possumus, aestimamus. Te autem, Domine, quae nobis sunt ignota non transeunt, te occulta non fallunt. Tu cognitor es secretorum, tu scrutator es cordium. Tu horum vita coelesti poteris examinare judicio, quo semper praevales, et admissa purgare, et ea quae sunt agenda, concedere.

žbu tvojemu Imenu i od početka si izabrao Levijeve sinove, da kao vjerni čuvari ustraju u otajstvenim službama tvojega doma i da posjeduju nasljedstvo vječnog blagoslova kao stalan udio. Molimo, Gospodine, pogledaj milostivo i na ove svoje sluge, koje ponizno posvećujemo za službu đakona, da služe tvojim svetim oltarima. Ali mi kao ljudi, ne poznavajući božanski smisao i najviši razlog, prosuđujemo njihov život koliko možemo. Tebi pak, Gospodine, ne izmiče što je nama nepoznato i tebe ne vara što je sakriveno. Ti poznaješ tajne; ti istražuješ srca. Ti možeš njihov život istražiti nebeskim sudom kojim uvijek nadvladavaš, i očistiti ih od grijeha i dati im što treba činiti.

Na to polaže svakome ruke na glavu govoreći:

Accipe Spiritum Sanctum ad robur et resistendum diabolo et tentationibus ejus: In nomine Domini.

Primi Duha Svetoga da ojačaš i da se odupreš đavlu i njegovim napastima: u ime Gospodnje.

Zatim nastavlja:

Emitte in eos, quaesumus, Domine, Spiritum Sanctum, quo in opus ministerii tui fideliter exequendi septiformis gratiae tuae munere roborentur. Abundet in eis totius forma virtutis, auctoritas modesta, pudor constans, innocentiae puritas, et spiritualis observantia disciplinae. In moribus eorum praecepta tua fulgeant, ut suae castitatis exemplo imitationem sanctam plebs acquirat; et bonum conscientiae testimonium praeferentes, in Christo firmi et stabiles perseverent, dignisque successibus de inferiori gradu per gratiam tuam capere potiora mereantur. Per eumdem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

Pošalji na njih, molimo, Gospodine, Svetoga Duha, da po njemu darom tvoje sedmostruke milosti ojačaju za vjerno vršenje tvoje službe. Obilovala u njima krasota savršene kreposti, skromno dostojanstvo, postojana stidljivost, čistoća nevinosti i obdržavanje duhovne stege. Tvoje zapovijedi zasjale u njihovom životu da se puk po primjeru njihove čistoće potakne na sveto nasljedovanje. Očuvali dobru, čistu savjest i čvrsto i postojano ustrajali u Kristu da po milosti tvojoj dostojnim napretkom zasluže s nižeg stepena vrijednije zadobiti. Po istom Gospodinu našemu Isusu Kristu, Sinu tvojemu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

Biskup stavlja svakome naramenicu (stola) *preko lijevoga ramena govoreći:*

Accipe stolam candidam de manu Dei: adimple ministerium tuum: potens

Primi iz Božje ruke čistu naramenicu; vrši svoju službu, jer Bog može da u

enim est Deus, ut augeat tibi gratiam suam: Qui vivit et regnat in saecula saeculorum.

tebi umnoži svoju milost, koji živi i kraljuje u vijeke vjekova.

R. Amen. O. Amen.

Zatim ih odijeva dalmatikom govoreći:

Induat te Dominus indumento salutis, et vestimento laetitiae, et dalmatica justitiae circumdet te semper: In nomine Domini.

Gospodin te obukao haljinom spasenja i odjećom radosti i vazda te odijevao dalmatikom pravednosti: U ime Gospodnje.

R. Amen. O. Amen.

Napokon im pruža evanđelistar govoreći:

Accipite potestatem legendi Evangelium in Ecclesia Dei, tam pro vivis, quam pro defunctis: In nomine Domini.

Primite vlast čitati evanđelje u crkvi Božjoj kako za žive tako i za mrtve: U ime Gospodnje.

R. Amen. O. Amen.

Biskup. Oremus. Pomolimo se.

Đakon. Flectamus genua. Prignimo koljena.

Odgovor. Levate. Dignite se.

Exaudi, Domine, preces nostras, et super hos famulos tuos Spiritum tuae bene- † dictionis emitte; ut coelesti munere ditati, et tuae majestatis gratiam possint acquirere, et bene vivendi aliis exemplum praebere. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

Usliši, Gospodine, naše molitve i pošalji Duha svojega blagoslova na ove svoje sluge da uzmognu nebeskim darom obogaćeni i postići milost tvojega Veličanstva i drugima pružati primjer kreposna života. Po Gospodinu našemu Isusu Kristu, Sinu tvojemu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu istoga Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen. O. Amen.

Oremus. Domine sancte, Pater fidei, spei et gratiae, et profectuum remunerator, qui in coelestibus et terrenis Angelorum ministeriis ubique dispositis per omnia elementa voluntatis tuae diffundis effectum, hos quoque famulos tuos spirituali dignare illustrare affectu; ut tuis obsequiis expediti, sanctis altaribus tuis ministri puri accrescant; et indulgentia tua puriores, eorum gradu, quos Apostoli tui in septenarium numerum, beato Stephano duce ac praevio, Spiritu Sancto auctore, elegerunt, digni exsistant, et virtutibus universis, quibus tibi servire oportet, instructi, tibi complaceant. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

Pomolimo se. Gospodine sveti, Oče vjere, ufanja i milosti, koji nagrađuješ napredak, koji si u nebu i na zemlji posvuda razdijelio službe anđela i tako na sve stvari upravljaš učinak svoje volje, dostoj se i ove svoje sluge prosvijetliti duhovnim osjećajem da spremni na tvoju službu budu tvojim oltarima prirast čistih službenika; a po tvome otpuštenju čistiji da postanu dostojni stepena onih, koje su tvoji apostoli po začetniku Duhu Svetomu izabrali u sedmostruki broj kojih je vođa i prvak bio sv. Stjepan; i urešeni svim krepostima, kojima valja tebi služiti, da omile tebi. Po Gospodinu našemu Isusu Kristu, Sinu tvojemu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu istoga Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen. O. Amen.

Time se završava ređenje. Svaki se povrati na svoje mjesto, a samo jedan ostaje kod oltara i čita (ili pjeva) s biskupom evanđelje, ako neće biti odmah i ređenje svećenika. Prikazanje, pričest i svršetak kao kod dijeljenja nižih redova, vidi na str. 26.

Poslije Jaganjče Božji daje biskup prvome od ređenika poljubac mira govoreći: Pax tecum *(Mir s tobom), a ređeni odgovara:* Et cum spiritu tuo *(I s duhom tvojim) i daje ostalima ređenima poljubac mira.*

Za đakone glasi posljednja biskupova opomena:

Singuli ad Diaconatum promoti, dicite semel Nocturnum talis diei. Et omnipotentem Deum etiam pro me orate.

Koji ste ređeni za đakone, izmolite jedanputa dnevni nokturn. Molite i za mene svemogućega Boga.

Svi odgovaraju:

Libenter. Rado.

Nato se završava sv. misa kao obično čitanjem posljednjega evanđelja.

---

3 Ređenje svećenika

Svećeničko je ređenje ono veliko otajstvo po kome se svećenstvo Isusa Krista neprestano obnavlja u njegovoj Crkvi. Po sakramentu sv. reda svećenik dobiva vlast da prinosi sv. žrtvu i da dijeli sakramente, osobito sakramenat pokore. Ukratko: on dobiva vlast nad zbiljskim kao i nad mističnim Tijelom Kristovim. Najbitniji je čin ređenja kada biskup polaže svoje ruke na ređenika zazivajući Duha Svetoga.

Obred ređenja

Ređenici dolaze u odjeći đakona: oni su odjeveni naglavnikom (humerale), dugom bijelom haljinom (alba), pojasom (cingulum), naručnikom (manipulus), i naramenicom (stola); na lijevoj ruci nose složenu misnicu (casula), a u desnoj drže goruću svijeću.

Obred počinje poslije prvoga dijela »Na stepenicama«, odnosno poslije »Zavlake«.

Arhiđakon glasno proziva ređenike:

Accedant, qui ordinandi sunt ad ordinem Presbyteratus: N. N. *(nomina).*

Neka pristupe koji imaju biti ređeni za svećenički red: I. I. *(imena).*

Svaki odgovara: Adsum *(Evo me) i polazi k oltaru pred biskupa. Pred oltarom svi kleknu, a arhiđakon čita biskupski propis za ređenike. Vidi str. 5. Prije propisa čita papinsko ovlaštenje, ako se ređenje ne obavlja u koji propisani dan.*

Arhiđakon pretstavlja ređenike biskupu:

Reverendissime Pater, postulat sancta mater Ecclesia Catholica, ut hos praesentes Diaconos ad onus Presbyterii ordinetis.

Prečasni Oče, sveta Majka katolička Crkva zahtijeva da ove prisutne đakone zaredite za svećenike.

Biskup. Scis illos esse dignos?

Znaš li da li su dostojni?

Arhiđakon. Quantum humana fragilitas nosse sinit, et scio, et testificor ipsos dignos esse ad hujus onus officii.

Koliko se može ljudskom slabošću spoznati, znam i svjedočim da su dostojni da preuzmu teret ove službe.

Biskup. Deo gratias.

Bogu hvala.

Biskup govori svećenstvu i narodu:

Quoniam, fratres charissimi, rectori navis, et navigio deferendis eadem est vel securitatis ratio, vel communis timoris; par eorum debet esse sententia, quorum causa communis existit. Neque enim fuit frustra a Patribus institutum, ut de electione illorum, qui ad regimen altaris adhibendi sunt, consulatur etiam populus: quia de vita et conversatione praesentandi, quod nonnumquam ignoratur a pluribus, scitur a paucis; et necesse est, ut facilius ei quis obedientiam exhibeat ordinato, cui assensum praebuerit ordinando. Horum siquidem Diaconorum in Presbyteros,

Predraga braćo, isti razlog umiruje kormilara lađe i one koji se na njoj voze ili ih sve zastrašuje. Koji imaju zajednički posao, moraju se i u odluci slagati. Stoga su sveti Oci mudro naredili da se i narod pita za savjet o izboru onih koje bi se odredilo za službu kod oltara. Mnogi, naime, katkada ne znaju o životu i vladanju ređenika ono što je nekolicini poznato; a i sigurno je da će se neko radije pokoravati svećeniku za kojega je pristao da se zaredi. Svakako je život ovih đakona koji imaju biti ređeni za svećenike, prokušan — kako se meni čini — i Bogu ugodan, i

auxiliante domino, ordinandorum conversatio (quantum mihi videtur) probata et Deo placita existit, et digna (ut arbitror) Ecclesiastici honoris augmento. Sed ne unum fortasse, vel paucos, aut decipiat assensio, vel fallat affectio, sententia est expetenda multorum. Itaque qui de eorum actibus, aut moribus noveritis, quid de merito sentiatis, libera voce pandatis; et his testimonium Sacerdotii magis pro merito, quam affectione aliqua tribuatis. Si quis igitur habet aliquid contra illos, pro Deo, et propter Deum, cum fiducia exeat et dicat; verumtamen memor sit conditionis suae.

po mome mišljenju dostojan, da ga uresimo većim duhovnim dostojanstvom. Uza sve to valja mnoge upitati za mišljenje da se ne bi jedan ili nekolicina prevarila u sudu ili se prijateljstvom dala zavesti. Zato slobodno kažite što znadete o njihovim djelima i vladanju, što mislite o zasluzi i — gledajući više na zasluge nego li na prijateljstvo — recite da su dostojni svećeničkog dostojanstva. Ako, dakle, neko imade što protiv njih, neka za Boga i radi Boga pouzdano istupi i neka kaže; neka se, ipak, sjeti svojega položaja.

Poslije kratke stanke biskup ovako savjetuje ređenike:

Consecrandi, filii dilectissimi, in Presbyteratus officium, illud digne suscipere, ac susceptum laudabiliter exequi studeatis. Sacerdotem etenim oportet offere, benedicere, praeesse, praedicare, et baptizare. Cum magno quippe timore ad tantum gradum ascendendum est, ac providendum, ut coelestis sapientia probi mores et diuturna justitiae

Ljubljeni sinovi, vi imate biti posvećeni za svećeničku službu. Nastojte da je dostojno primite i, primivši je, pohvalno je vršite. Svećenik, naime, mora prinositi žrtvu, blagosiljati, biti na čelu, propovijedati i krstiti. K toliko visokoj časti treba s velikim strahom pristupiti, i treba da pazimo, da nebeska mudrost, prokušan život i neprekidno

observatio ad id electos commendent. Unde Dominus praecipiens Moysi, ut septuaginta viros de universo Israel in adjutorium suum eligeret, quibus Spiritus Sancti dona divideret, suggessit: quos tu nosti, quod senes populi sunt. Vos siquidem in septuaginta viris et senibus signati estis, si per Spiritum septiformem, Decalogum legis custodientes, probi, et maturi in scientia similiter et opere eritis. Sub eodem quoque mysterio et eadem figura in novo Testamento Dominus septuaginta duos elegit, ac binos ante se in praedicationem misit; ut doceret verbo simul, et facto, ministros Ecclesiae suae fide et opere debere esse perfectos, seu geminae dilectionis, Dei scilicet et proximi virtute fundatos. Tales itaque esse studeatis, ut in adjutorium Moysi, et duodecim Apostolorum, Episcoporum videlicet catholicorum, qui per Moysen, et Apostolos figurantur, digne, per gratiam Dei, eligi valeatis. Hac certe mira varietate Ecclesia sancta circumdatur, ornatur, et regitur; cum alii in

vršenje pravednosti preporučuje one koji su za nju izabrani. Kad je Bog naložio Mojsiji da od sviju Izraelaca izabere sedamdeset muževa kojima će razdijeliti darove Duha Svetoga, nadodao je: (Biraj) one za koje znaš da su stariji u narodu. U ovoj ste sedamdesetorici muževa i staraca vi označeni, ako po sedmostrukom Duhu obdržavate deset zapovijedi Zakona i ako budete prokušani i zreli znanjem kao i djelom. U Novom je Zavjetu Gospodin istim otajstvenim načinom i istom slikom izabrao sedamdeset i dvojicu učenika i po dvojica ih poslao pred sobom da propovijedaju. Ovako je riječju i djelom učio kako valja da službenici njegove Crkve budu savršeni vjerom i djelima, ili: da budu utvrđeni u dvostrukoj ljubavi, naime, prema Bogu i bližnjemu. Neka je vaš život takav da vas smatraju dostojnima da budete milošću Božjom izabrani pomoćnicima Mojsija, dvanaestorice apostola, katoličkih naime biskupa, koji su izraženi po Mojsiji i apostolima. Ovom se zaista čudno-

ea Pontifices, alii minoris ordinis Sacerdotes, Diaconi et Subdiaconi, diversorum ordinum viri consecrantur; et ex multis, et alternae dignitatis membris unum Corpus Christi efficitur. Itaque, filii dilectissimi, quos ad nostrum adjutorium fratrum nostrorum arbitrium consecrandos elegit, servate in moribus vestris castae, et sanctae vitae integritatem. Agnoscite, quod agitis. Imitamini, quod tractatis: quatenus mortis Dominicae mysterium celebrantes, mortificare membra vestra a vitiis et concupiscentiis omnibus procuretis. Sit doctrina vestra spiritualis medicina populo Dei. Sit odor vitae vestrae delectamentum Ecclesiae Christi, ut praedicatione, atque exemplo aedificetis domum, id est, familiam Dei; quatenus nec nos de vestra provectione, nec vos de tanti officii susceptione damnari a Domino sed remunerari potius mereamur: Quod ipse nobis concedat per gratiam suam.

R. Amen.

vatom raznolikošću, sveta Crkva okružuje uresuje i upravlja, što se u njoj iz raznih redova muževi posvećuju jedni za biskupe, drugi za nižu vrstu svećenika, đakone i poddakone i tako iz mnogih udova s različitim dostojanstvom nastaje Tijelo Kristovo. Prema tome, ljubljeni sinovi, koje je mnijenje naše braće izabralo da budete posvećeni nama na pomoć, čuvajte u vašem ponašanju potpunost čistog i svetog života. Upoznajte, što radite! Nasljedujte ono, čime se bavite da obavljajući otajstvo smrti Gospodnje nastojite mrtviti vaše udove od svih mana i požuda. Vaš nauk neka je duhovan lijek Božjemu narodu. Miomiris vašega života bio na naslađenje Crkvi Kristovoj da svojim propovijedanjem i primjerom sagrađujete kuću, tj. Božju obitelj, tako da nas Gospodin ne kazni što smo vas promaknuli, niti vas što ste toliku službu primili, nego da, štoviše, zaslužimo da budemo nagrađeni: To nam neka on udijeli po svojoj milosti.

O. Amen.

*

Sada se mole ili pjevaju litanije sviju svetih. U znak najveće poniznosti ređenici se prostiru po zemlji.

Litanije svih svetih

Kyrie eleison.	Gospodine, smiluj se.
Christe eleison.	Kriste, smiluj se.
Kyrie eleison.	Gospodine, smiluj se.
Christe audi nos.	Kriste, čuj nas,
Christe exaudi nos.	Kriste, usliši nas.
Pater de coelis, Deus,	Oče nebeski, Bože,
Fili, Redemptor mundi, Deus,	Sine, Otkupitelju svijeta, Bože,
Spiritus Sancte, Deus,	Duše Sveti, Bože,
Sancta Trinitas, unus Deus,	Sveto Trojstvo, jedan Bože,
} miserere nobis.	} smiluj se nama.
Sancta Maria,	Sveta Marijo,
Sancta Dei Genitrix,	Sveta Bogorodice,
Sancta Virgo virginum.	Sveta Djevo djevica,
Sancte Michael,	Sveti Mihovile,
Sancte Gabriel,	Sveti Gabrijele,
Sancte Raphael,	Sveti Rafaele,
} ora pro nobis.	} moli za nas.
Omnes sancti angeli et archangeli, orate pro nobis.	Svi sveti anđeli i arkanđeli, molite za nas.
Omnes Sancti beatorum Spirituum ordines, orate pro nobis.	Svi sveti redovi blaženih duhova, molite za nas.
Sancte Joannes Baptista, ora pro nobis.	Sveti Ivane Krstitelju, moli za nas.
Sancte Joseph, ora pro nobis.	Sveti Josipe, moli za nas.
Omnes sancti Patriarchae et Prophetae, orate pro nobis.	Svi sveti patrijarsi i proroci, molite za nas.

Sancte Petre,	Sveti Petre,
Sancte Paule,	Sveti Pavle,
Sancte Andrea,	Sveti Andrija,
Sancte Jacobe,	Sveti Jakove,
Sancte Joannes,	Sveti Ivane,
Sancte Thoma,	Sveti Toma,
Sancte Jacobe,	Sveti Jakove,
Sancte Philippe,	Sveti Filipe.
Sancte Bartolomaee,	Sveti Bartole,
Sancte Matthaee,	Sveti Mateju,
Sancte Simon,	Sveti Šimune,
Sancte Thaddaee,	Sveti Tadeju,
Sancte Mathia,	Sveti Matija,
Sancte Barnaba,	Sveti Barnaba,
Sancte Luca,	Sveti Luka,
Sancte Marce,	Sveti Marko,
} ora pro nobis.	} moli za nas.
Omnes sancti Apostoli et Evangelistae, orate pro nobis.	Svi sveti apostoli i evanđelisti, molite za nas.
Omnes sancti discipuli Domini, orate pro nobis.	Svi sveti učenici Gospodnji, molite za nas.
Omnes sancti Innocentes, orate pro nobis.	Svi sveti mladenci, molite za nas.
Sancte Stephane, ora pro nobis.	Sveti Stjepane, moli za nas.
Sancte Laurenti, ora pro nobis.	Sveti Lovro, moli za nas.
Sancte Vincenti, ora pro nobis.	Sveti Vinko, moli za nas.
Sancti Fabiane et Sebastiane, orate pro nobis.	Sveti Fabijane i Sebastijane, molite za nas.
Sancti Ioannes et Paule, orate pro nobis.	Sveti Ivane i Pavle, molite za nas.
Sancti Cosma et Damiane, orate pro nobis.	Sveti Kuzma i Damjane, molite za nas.

Sancti Gervasi et Protasi, orate pro nobis.	Sveti Gervazije i Protazije, molite za nas.
Omnes sancti Martyres, orate pro nobis.	Svi sveti mučenici, molite za nas.
Sancte Sylvester,	Sveti Silvestre,
Sancte Gregori,	Sveti Grgure,
Sancte Ambrosi,	Sveti Ambrozije,
Sancte Augustine,	Sveti Augustine,
Sancte Hieronyme,	Sveti Jeronime,
Sancte Martine,	Sveti Martine,
Sancte Nicolae,	Sveti Nikola,
ora pro nobis.	moli za nas.
Omnes sancti Pontifices et Confessores, orate pro nobis.	Svi sveti biskupi i priznavaoci, molite za nas.
Omnes sancti Doctores, orate pro nobis.	Svi sveti naučitelji, molite za nas.
Sancte Antoni,	Sveti Antune,
Sancte Benedicte,	Sveti Benedikte,
Sancte Bernarde.	Sveti Bernarde,
Sancte Dominice,	Sveti Dominiče,
Sancte Francisce,	Sveti Franjo,
ora pro nobis.	moli za nas.
Omnes sancti Sacerdotes et Levitae, orate pro nobis.	Svi sveti svećenici i leviti, molite za nas.
Omnes sancti Monachi et Eremitae, orate pro nobis.	Svi sveti redovnici i pustinjaci, molite za nas.
Sancta Maria Magdalena,	Sveta Marijo Magdaleno,
Sancta Agatha,	Sveta Agato,
Sancta Lucia,	Sveta Lucijo,
Sancta Agnes,	Sveta Janjo,
Sancta Caecilia,	Sveta Cecilijo,
Sancta Catharina,	Sveta Katarino,
Sancta Anastasia,	Sveta Anastazijo,
ora pro nobis.	moli za nas.
Omnes sanctae Virgines et Viduae, orate pro nobis.	Sve svete djevice i udovice, molite za nas.

Omnes Sancti et Sanctae Dei, intercedite pro nobis.	Svi sveti i svetice Božje, zagovarajte nas.
Propitius esto, parce nobis, Domine.	Milostiv budi, oprosti nam, Gospodine.
Propitius esto, exaudi nos. Domine.	Milostiv budi, usliši nas, Gospodine.
Ab omni malo, libera nos, Domine.	Od svakoga zla, oslobodi nas, Gospodine.
Ab omni peccato,	Od svakoga grijeha,
Ab ira tua,	Od srdžbe svoje,
A subitanea et improvisa morte,	Od nagle i nepripravne smrti,
Ab insidiis diaboli,	Od zasjeda vražjih
Ab ira, et odio, et omni mala voluntate,	Od srdžbe, mržnje i svake zle volje,
A spiritu fornicationis,	Od duha bludnosti,
A fulgure et tempestate,	Od groma i zla vremena
A flagello terraemotus,	Od biča potresa,
A peste, fame, et bello,	Od kuge glada i rata,
A morte perpetua,	Od smrti vječne,
Per mysterium sanctae Incarnationis tuae,	Po otajstvu svetog utjelovljenja svoga,
Per Adventum tuum,	Po došašću svojem,
Per Nativitatem tuam,	Po rođenju svojem,
Per Baptismum et sanctum jejunium tuum,	Po krštenju i svetom postu svojem,
Per Crucem et Passionem tuam,	Po križu i muci svojoj,
Per mortem et Sepulturam tuam,	Po smrti i ukopu svojem,
Per sanctam Resurrectionem tuam,	Po svetom uskrsnuću svojem,
Per admirabilem Ascensionem tuam,	Po čudesnom uzašašću svojem,
Per Adventum Spiritus sancti Paracliti,	Po dolasku Duha Svetoga Utješitelja,
In die Judicii,	U dan sudnji,
libera nos, Domine.	oslobodi nas, Gospodine.

Peccatores, te rogamus, audi nos.	Grešnici, tebe molimo, usliši nas.
Ut nobis parcas, te rogamus, audi nos.	Da nam oprostiš, tebe molimo usliši nas.
Ut nobis indulgeas, te rogamus, audi nos.	Da nam otpustiš, tebe molimo, usliši nas.
Ut ad veram poenitentiam nos perducere digneris, te rogamus, audi nos.	Da se dostojiš na pravu nas pokoru privesti, tebe molimo, usliši nas.
Ut Ecclesiam tuam sanctam regere et conservare digneris, te rogamus, audi nos.	Da se dostojiš svoju svetu Crkvu ravnati i uzdržati, tebe molimo, usliši nas.
Ut Domnum Apostolicum et omnes Ecclesiasticos Ordines in sancta religione conservare digneris, te rogamus, audi nos.	Da se dostojiš poglavicu apostolskoga i sve crkvene redove u svetoj vjeri uzdržati, tebe molimo, usliši nas.
Ut inimicos sanctae Ecclesiae humiliare digneris, te rogamus, audi nos.	Da se dostojiš neprijatelje svete Crkve poniziti, tebe molimo, usliši nas.
Ut regibus et principibus Christianis pacem et veram concordiam donare digneris, te rogamus, audi nos.	Da se dostojiš kraljevima i vladarima kršćanskim mir i pravu slogu udijeliti, tebe molimo, usliši nas.
Ut cuncto populo Christiano pacem et unitatem largiri digneris, te rogamus, audi nos.	Da se dostojiš puku kršćanskome mir i jedinstvo udijeliti, tebe molimo, usliši nas.
Ut omnes errantes ad unitatem Ecclesiae revocare et infideles universos ad Evangelii lumen perducere digneris, te rogamus, audi nos.	Da se dostojiš sve koji lutaju k crkvenom jedinstvu povratiti i sve nevjernike k svijetlu evanđelja privesti, tebe molimo, usliši nas.

Ut nosmetipsos in tuo sancto servitio confortare et conservare digneris, te rogamus, audi nos.	Da se dostojiš nas same u svetoj službi svojoj potkrijepiti i uzdržati, tebe molimo, usliši nas.
Ut mentes nostras ad coelestia desideria erigas, te rogamus, audi nos.	Da naše duše k nebeskim željama uzdigneš, tebe molimo, usliši nas.
Ut omnibus benefactoribus nostris sempiterna bona retribuas, te rogamus, audi nos.	Da sve dobrotvore naše vječnim dobrima naplatiš, tebe molimo, usliši nas.
Ut animas nostras, fratrum, propinquorum et benefactorum nostrorum ab aeterna damnatione eripias, te rogamus, audi nos.	Da duše naše, braće, rođaka i dobrotvora naših od vječnoga prokletstva izbaviš, tebe molimo, usliši nas.
Ut fructus terrae dare et conservare digneris, te rogamus, audi nos.	Da se dostojiš plodove zemlji dati i uzdržati, tebe molimo, usliši nas.
Ut omnibus fidelibus defunctis requiem aeternam donare digneris, te rogamus, audi nos.	Da se dostojiš svim vjernim mrtvima pokoj vječni darovati, tebe molimo, usliši nas.

Biskup ustaje i blagosilje ređenike:

V. Ut hos electos bene- † dicere digneris,	R. Da se dostojiš ove izabrane blagosloviti,
R. Te rogamus, audi nos.	O. Tebe molimo, usliši nas.
V. Ut hos electos bene- † dicere, et sancti- † ficare digneris,	R. Da se dostojiš ove izabrane blagosloviti i posvetiti,

R. Te rogamus, audi nos.	O. Tebe molimo, usliši nas.
V. Ut hos electos bene- † dicere, et sancti- † ficare, et conse- † crare digneris,	R. Da se dostojiš ove izabrane blagosloviti, posvetiti i svetima učiniti,
R. Te rogamus, audi nos.	O. Tebe molimo, usliši nas.

Biskup opet klekne. Litanije se nastavljaju:

Ut nos exaudire digneris, te rogamus, audi nos.	Da se dostojiš uslišati nas, tebe molimo, usliši nas.
Fili Dei, te rogamus, audi nos.	Sine Božji, tebe molimo, usliši nas.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis, Domine.	Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, oprosti nam, Gospodine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos, Domine.	Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, usliši nas, Gospodine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.	Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, smiluj se nama.
Christe audi nos.	Kriste, čuj nas.
Christe exaudi nos.	Kriste, usliši nas.
Kyrie eleison.	Gospodine, smiluj se.
Christe eleison.	Kriste, smiluj se.
Kyrie eleison.	Gospodine, smiluj se.

Ređenici se usprave i kleknu pred biskupom.

Evo došao je najvažniji čas i trenutak pun milosti, za koji su se ređenici pripravljali mnogogodišnjim studijem, molitvom i kreposnim životom; za njim su živo žudili, i sigurno su ga njihovi roditelji, braća i rođaci isprosili

mnogim i žarkim molitvama i iščekivali svetom nestrpljivošću! To je trenutak kada primaju Duha Svetoga, i po njemu vlast da vrše svećeničke čine, i milosti da svećeničku službu upotrebe na svoj spas kao i na spas svojih bližnjih.

U crkvi vlada duboka, svečana tišina dok biskup bez riječi polaže svoje ruke na glavu svakoga ređenika. Jednako čine i prisutni svećenici, ali oni ne stavljaju ruke na ređenike da dopune biskupovo polaganje ruku, nego time se po mišljenju nekih bogoslova svečano ističe svećeničko bratstvo.

U ovom dirljivom trenutku svi šute, ali k Bogu se viju tihe i žarke molitve biskupa, prisutnih svećenika i vjernoga puka, i onih presretnih mladića koji će primiti najveću od milosti što ih Bog dijeli smrtnicima.

Poslije toga biskup i svećenici drže ispruženu desnicu nad ređenicima, a biskup govori:

Oremus, fratres charissimi, Deum Patrem omnipotentem, ut super hos famulos suos, quos ad Presbyterii munus elegit, coelestia dona multiplicet: et quod ejus dignatione suscipiunt ipsius consequantur auxilio. Per Christum Dominum nostrum.	Predraga braćo, molimo Boga, svemogućega Oca da nad ovim svojim slugama koje je izabrao za svećeničku službu umnoži nebeske darove: da njegovom pomoću očuvaju što njegovom milošću primaju. Po Kristu Gospodinu našem.
R. Amen.	O. Amen.
Biskup. Oremus.	Pomolimo se.
Đakon. Flectamus genua.	Prignimo koljena.
Poddakon. Levate.	Dignite se.
Biskup. Exaudi nos, quaesumus, Domine Deus noster, et super hos famulos tuos bene- † dictionem sancti Spiritus, et gratiae Sacerdo-	Usliši nas, molimo, Gospodine, Bože naš, i izlij na ove svoje sluge blagoslov Duha Svetoga i silu svećeničke milosti; da one, koje

talis infunde virtutem; ut, quos tuae pietatis aspectibus offerimus, consecrandos, perpetua muneris tui largitate prosequaris. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus:

prikazujemo pogledima tvoje blagosti da budu posvećeni, neprestanim obiljem dara svoga pratiš. Po Gospodinu našemu Isusu Kristu, Sinu tvojemu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu istoga Duha Svetoga, Bog:

V. Per omnia saecula saeculorum.

R. Po sve vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

V. Dominus vobiscum.

R. Gospodin s vama.

R. Et cum spiritu tuo.

O. I s duhom tvojim.

V. Sursum corda.

R. Gore srca.

R. Habemus ad Dominum.

O. Imamo kod Gospodina.

V. Gratias agamus Domino Deo nostro.

R. Zahvaljujemo Gospodinu Bogu našemu.

R. Dignum et justum est.

O. Dostojno je i pravedno.

Vere dignum, et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper, et ubique gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, honorum auctor, et distributor omnium dignitatum; per quem proficiunt universa; per quem cuncta firmantur; amplificatis semper in melius naturae rationalis incrementis, per ordinem congrua ratione dispositum. Unde et

Uistinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, da tebi uvijek i svagdje zahvaljujemo, Gospodine sveti, Oče svemogući vječni Bože, začetniče časti i djelitelju dostojanstva; po tebi sve uspijeva, po tebi se sve potvrđuje i razumna narav vazda u dobru napreduje po onome redu što si ga mudro postavio. Odatle su porasli i svećenički stepeni i levitske službe, ustanov-

Sacerdotales gradus, atque officia Levitarum, Sacramentis mysticis instituta creverunt; ut cum Pontifices summos regendis populis praefecisses, ad eorum societatis et operis adjumentum, sequentis ordinis viros, et secundae dignitatis eligeres. Sic in eremo per septuaginta virorum prudentium mentes, Moysi spiritum propagasti, quibus ille adjutoribus usus, in populo innumeras multitudines facile gubernavit. Sic et in Eleazarum, et Ithamarum filios Aaron paternae plenitudinis abundantiam transfudisti, ut ad hostias salutares, et frequentioris officii Sacramenta ministerium sufficeret Sacerdotum. Hac providentia, Domine, Apostolis Filii tui Doctores fidei comites addidisti, quibus illi orbem totum secundis praedicationibus impleverunt. Quapropter infirmitati quoque nostrae, Domine, quaesumus, haec adjumenta largire, qui quanto fragiliores sumus, tanto his pluribus indigemus. Da, quaesumus, omnipotens Pater, in hos famulos tuos Presbyterii dignitatem; innova in viscelјene po otajstvenim sakramentima; dok si postavio najviše svećenike da upravljaju narodima, izabrao si za unapređenje njihovog društva i za pomoć u djelovanju i muževe slijedećega reda i drugoga dostojanstva. Ovako si u pustinji po umu sedamdesetorice razumnih muževa proširio Mojsijev duh. Njihovom je pomoću lako upravljao nebrojenim mnoštvom u narodu. Ovako si i na Aronove sinove Eleazara i Itamara prelio obilje očinske punine, da bude dosta svećenika za spasonosne žrtve i za brojnije otajstvene slave. Istom si providnošću, Gospodine, apostolima svojega Sina pridružio učitelje vjere, i po njima su sav svijet napunili spasonosnim propovijedanjem. Zato molimo, Gospodine: Udijeli i našoj slabosti ovu pomoć, jer što smo slabiji, to je tim više trebamo. Podaj, molimo, svemogući Oče, ovim svojim slugama svećeničko dostojanstvo; obnovi u njihovim grudima Duha svetosti da od tebe zadobiju i prihvate službu drugoga reda i da primjerom svo-

ribus eorum Spiritum sanctitatis; ut acceptum a te, Deus, secundi meriti munus obtineant, censuramque morum exemplo suae conversationis insinuent. Sint providi cooperatores ordinis nostri; eluceat in eis totius forma justitiae, ut bonam rationem dispensationis sibi creditae reddituri, aeternae beatitudinis praemia consequantur. Per eumdem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

jega života budu svima mjerilom vladanja. Bili oprezni suradnici našega reda, i pravednost zasjala u njima najljepšim sjajem, da jednom polože dobar račun o sebi povjerenoj upravi te postignu nagradu vječnoga blaženstva, po istom Gospodinu našemu Isusu Kristu, Sinu tvojemu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu istoga Duha Svetoga, Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen. O. Amen.

Biskup svakome prebacuje naramenicu (stola) *preko desnoga ramena i slaže je unakrst na grudima govoreći:*

Accipe jugum Domini: jugum enim ejus suave est, et onus ejus leve.

Primi jaram Gospodnji, jer je njegov jaram sladak, i breme je njegovo lako.

Svakoga odijeva misnicom (casula) *govoreći:*

Accipe vestem Sacerdotalem, per quam charitas intelligitur: potens est enim Deus, ut augeat tibi charitatem, et opus perfectum.

Primi svećeničku haljinu koja označuje ljubav; jer Bog može da tebi umnoži ljubav i da usavrši tvoje djelo.

R. Deo gratias. O. Bogu hvala!

Poslije toga biskup ustaje, dok svi drugi kleče.

Deus sanctificationum omnium auctor, cujus vera consecratio plenaque benedictio est, tu, Domine, super hos famulos tuos, quos ad Presbyterii honorem dedicamus, munus tuae bene- † dictionis infunde: ut gravitate actuum, et censura vivendi probent se seniores, his instituti disciplinis, quas Tito, et Timotheo Paulus exposuit; ut in lege tua die ac nocte meditantes, quod legerint, credant, quod crediderint, doceant, quod docuerint, imitentur; justitiam, constantiam, misericordiam, fortitudinem, ceterasque virtutes in se ostendant; exemplo praebeant: admonitione confirment; ac purum et immaculatum ministerii sui donum custodiant; et in obsequium plebis tuae panem, et vinum in Corpus et Sanguinem Filii tui immaculata benedictione transforment; et inviolabili charitate in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi, in die justi et aeterni judicii Dei, conscientia pura, fide vera, Spiritu Sancto pleni resur-

Bože, koji si začetnik svakoga posvećenja i od koga je pravo posvećenje i potpuni blagoslov, izlij, Gospodine, darove svojega blagoslova na ove svoje sluge koje redimo na svećeničku čast: da ozbiljnim djelima i svetim životom budu kao starješine živeći po propisima koje je Pavao dao Titu i Timoteju; da danju i noću razmatrajući tvoj zakon, što su čitali vjeruju, što su uzvjerovali, naučavaju, što su naučavali, slijede, i neka pokazuju pravednost, postojanost, milosrđe, jakost i ostale kreposti; da naučavaju svojim primjerom, utvrđuju opominjanjem, pa sačuvaju čist i neokaljan dar svoje službe; neka na službu puka tvoga neokaljanim blagoslovom pretvaraju kruh i vino u Tijelo i Krv Sina tvojega; da postojanom ljubavlju do savršenog čovjeka, do mjere dobi punine Kristove na dan pravednoga i vječnoga suda Božjega uskrsnu čistom savješću, pravom vjerom, puni Duha Svetoga. Po istom Gospodinu našemu Isusu Kristu, Sinu tvo-

gant. Per eumdem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

jemu, koji s tom živi i kraljuje u jedinstvu istoga Duha Svetoga, Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen. O. Amen.

Biskup klekne i zapjeva himan »O dođi, Tvorče«, *a kor nastavlja:*

Veni, creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple superna gratia,
Quae tu creasti pectora.

O dođi, Tvorče, Duše Svet,
Pohodi duše vjernika,
Poteci višnjom milosti,
U grudi štono stvori ih.

Qui diceris Paraclitus,
Altissimi donum Dei,
Fons vivus, ignis, charitas,
Et spiritalis unctio.

Ti nazivaš se Tješitelj,
Blagodat Boga svevišnjeg,
Studenac živi, ljubav, plam
I pomazanje duhovno.

Tu septiformis munere,
Digitus paternae dexterae,
Tu rite promissum Patris,
Sermone ditans guttura.

Darova sedam razdaješ,
Ti prste desne Očeve,
Od Oca vječnog obećan,
Ti puniš usta besjedom.

Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus,
Infirma nostri corporis,
Virtute firmans perpeti.

Zapali svijetlo u srcu,
Zadahni dušu ljubavlju,
U nemoćima tjelesnim
Potkrepljuj nas bez prestanka.

Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus,
Ductore sic te praevio,
Vitemus omne noxium.

Dušmana od nas otjeraj,
I postojani mir nam daj,
Ispred nas idi, vodi nas
Da svakog zla se klonemo.

Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque Filium,
Teque utriusque Spiritum,
Credamus omni tempore.

Daj Oca da upoznamo
I Krista, Sina njegova,
I u te, Duha njihova,
Da vjerujemo sveudilj.

Deo Patri sit gloria,
Et Filio, qui a mortuis
Surrexit, ac Paraclito
In saeculorum saecula.
Amen.

Sva slava Ocu vječnomu
I uskrslomu Sinu mu,
Sa Tješiteljem presvetim,
Nek bude sad i uvijeke.
Amen.

Dok kor pjeva himan, biskup uljem pomazuje svakom ređeniku obje ruke:

Consecrare, et sanctificare digneris, Domine, manus istas per istam unctionem et nostram bene- † dictionem.

Dostoj se, Gospodine, posvetiti i svetima učiniti ove ruke po ovome pomazanju i po našem blagoslovu.

R. Amen. O. Amen.

Ut quaecumque benedixerint, benedicantur; et quaecumque consecraverint, consecrentur, et sanctificentur: in nomine Domini nostri Jesu Christi.

Što one blagosilju, bilo blagosloveno; i što posvećuju, bilo posvećeno i sveto: u imenu Gospodina našega Isusa Krista.

Svaki odgovara: Amen.

Lijepi je običaj da vjernici ljube mladomisnikovu ruku, jer je ona po ovom pomazanju napose blagoslovena i posvećena. Vjernici s punim pravom žele da svećenik blagoslovi njih i sve njihovo. Tâ Crkva mu je svečano naredila i dopustila da u Kristovo ime blagosilje i vjernicima dijeli milosti i dobročinstva za dušu i tijelo.

Ređenici primaju sada uzvišenu svećeničku vlast da mogu prikazivati nekrvnu žrtvu Novoga zavjeta.

Biskup svakome sklapa pomazane ruke, a jedan od prisutnih svećenika veže ih lanenim rupcem; poslije toga ređenici se vraćaju na svoja mjesta. Biskup pere svoje ruke. Zatim pruža svakome ređeniku kalež s vinom i vodom i patenu s hostijom da ih se dotakne. Uz to govori:

Accipe potestatem offerre Sacrificium Deo, Missasque celebrare tam pro vivis, quam pro defunctis. In nomine Domini.

Primi vlast prikazivati Bogu žrtvu i čitati mise za žive kao i za mrtve, u ime Gospodnje.

R. Amen.

O. Amen.

Time se završuje bitni dio ređenja. Mladomisnici se vraćaju na svoja mjesta, pošto su otrli ruke pomazane sv. uljem. Biskup pere ruke i nastavlja sv. misu. Ako je bilo i ređenje đakona, tada jedan od njih čita ili pjeva evanđelje. Poslije Prikazanja sjedne biskup u sredinu pred oltarom i prima mladomisničku žrtvu svijeća. Mladomisnici kleknu pred njim, ljube prsten na njegovoj ruci i predaju goruću svijeću kao znak da su spremni na žrtve.

Kada se svrši obred predavanja svijeća, mladomisnici kleknu pred oltarom i u zajednici s biskupom prikazuju svoju prvu žrtvu. Glasno i svečano mole s biskupom slijedeće misne molitve, koje se inače tiho mole. Ovo zajedničko slavlje sv. mise potsjeća nas na davna kršćanska vremena kada su svećenici sa svojim biskupom prinosili sv. žrtvu. Ovaj se običaj do danas očuvao u istočnim crkvama. Ovo slavlje jasno dokazuje i svjedoči da u novom zavjetu postoji samo jedna žrtva i jedno svećeništvo. Biskupska je čast njegova kruna i punina.

Prikazanje hostije:

Suscipe, sancte Pater, omnipotens aeterne Deus, / hanc immaculatam hostiam, / quam ego indignus famulus tuus, / offero tibi, Deo meo vivo et vero, / pro innumerabilibus peccatis / et offensionibus et negligentiis meis, / et pro omnibus circumstantibus, / sed et pro omnibus fidelibus christianis / vivis atque defunctis, / ut mihi et illis proficiat ad salutem / in vitam aeternam. / Amen.

Primi, sveti Oče, svemogući, vječni Bože, ovu neokaljanu žrtvu koju ja, nedostojni sluga tvoj, prinosim tebi svomu živomu i pravomu Bogu za sve bezbrojne grijehe, uvrede i nemarnosti svoje i za sve nazočne, kao i za sve vjerne kršćane žive i mrtve: da meni i njima bude na spasenje za život vječni. Amen.

Ulijevanje vina i vode:

Deus, qui humanae substantiae dignitatem / mirabiliter condidisti / et mirabilius reformasti: / da nobis per hujus aquae et vini mysterium ejus Divinitatis esse consortes, / qui humanitatis nostrae fieri dignatus est particeps, / Jesus Christus, Filius tuus, Dominus noster, / qui tecum vivit et regnat / in unitate Spiritus Sancti Deus / per omnia saecula saeculorum. / Amen.

Bože, koji si divno sazdao dostojanstvo čovječjega bića i još ga divnije obnovio, daj da po tajni ove vode i vina budemo dionici Božanstva onoga koji se udostojao biti dionikom našega čovječanstva, Isus Krist, Sin tvoj, Gospodin naš, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, Bog po sve vijeke vjekova. Amen.

Prikazanje kaleža:

Offerimus tibi, Domine, calicem salutaris, / tuam deprecantes clementiam, / ut in conspectu divinae majestatis tuae / pro nostra

Prinosimo ti, Gospodine, kalež spasenja, moleći tvoju blagost da se s ugodnim mirisom vine pred lice tvojega božanskog Veličan-

*

et totius mundi salute / cum odore suavitatis ascendat. / Amen.

In spiritu humilitatis / et in animo contrito / suscipiamur a te, Domine: / et sic fiat sacrificium nostrum / in conspectu tuo hodie, / ut placeat tibi, Domine Deus.

Veni, Sanctificator, omnipotens aeterne Deus, / et benedic hoc sacrificium / tuo sancto nomini praeparatum.

stva za spasenje naše i svega svijeta. Amen.

Duhom ponizne i srcem skrušene primi nas, Gospodine, i takva neka bude naša žrtva danas pred licem tvojim da ti bude mila, Gospodine Bože.

Dođi, Posvetitelju, svemogući, vječni Bože, i blagoslovi ovu žrtvu pripravljenu tvojemu svetom Imenu.

Pranje ruku:

Lavabo inter innocentes manus meas: / et circumdabo altare tuum, Domine.

Ut audiam vocem laudis: / et enarrem universa mirabilia tua.

Domine, dilexi decorem domus tuae: / et locum habitationis gloriae tuae.

Ne perdas cum impiis, Deus, animam meam: / et cum viris sanguinum vitam meam.

In quorum manibus iniquitates sunt: / dextera eorum repleta est muneribus.

Ego autem in innocentia mea ingessus sum: / redime me, et miserere mei.

Umivam među nevinima ruke svoje i obilazim oltar tvoj, Gospodine:

Da čujem glas hvale i pripovijedam sva čudesa tvoja.

Gospodine, ljubim ures doma tvojega i mjesto gdje boravi slava tvoja.

Ne pogubi, Bože, duše moje s bezbožnima, ni života mojega s krvnicima.

U njihovim su rukama bezakonja i njihova je desnica puna mita.

A ja hodam u nevinosti svojoj; izbavi me i smiluj se meni.

Pes meus stetit in directo: / in ecclesiis benedicam te, Domine.

Noga moja stoji na pravome putu, u skupštinama ću te blagosivati, Gospodine.

Gloria Patri, et Filio, / et Spiritui Sancto.

Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper: / et in saecula saeculorum. / Amen.

Kako bijaše na početku tako i sada i vazda i u vijeke vjekova. Amen.

Suscipe, Sancta Trinitas, hanc oblationem, / quam tibi offerimus ob memoriam passionis, / resurrectionis et ascensionis Jesu Christi Domini nostri, / et in honorem beatae Mariae semper Virginis, et beati Joannis Baptistae, / et sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, / et istorum, et omnium Sanctorum, / ut illis proficiat ad honorem, / nobis autem ad salutem, / et illi pro nobis intercedere dignentur in coelis, / quorum memoriam agimus in terris. / Per eundem Christum Dominum nostrum. / Amen.

Primi, sveto Trojstvo, ovaj prinos koji ti prikazujemo na spomen muke, uskrsnuća i uzašašća Isusa Krista, Gospodina našega, i na čast blažene Marije vazda Djevice i blaženoga Ivana Krstitelja i svetih apostola Petra i Pavla, i ovih i svih svetih da njima bude na čast, a nama na spasenje; i da se oni dostoje posredovati za nas na nebesima, kojih se spominjemo na zemlji. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Biskup se okrene k narodu:

Orate, fratres, / ut meum ac vestrum sacrificium / acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.

Molite, braćo, da bude moja i vaša žrtva ugodna Bogu Ocu svemogućemu.

Ministranti odgovaraju:

Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram totiusque Ecclesiae suae sanctae.	Neka primi Gospodin žrtvu iz tvojih ruku na hvalu i slavu svojega imena, na korist također našu i svekolike svoje svete Crkve.
R. Amen.	O. Amen.

Sada se mole tzv. Tajne, *koje su prema crkvenoj godini promjenljive. Druga se tajna moli za mladomisnike:*

... Tuis, quaesumus, Domine, operare mysteriis, / ut haec tibi munera / dignis mentibus offeramus. / Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, / qui tecum vivit et regnat / in unitate Spiritus Sancti Deus:	... Učini, molimo, Gospodine, po svojim otajstvima da ti ove darove prinosimo dostojnim srcem. Po Gospodinu našemu Isusu Kristu, Sinu tvojemu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog:

(Kod ređenja se najviše upotrebljava pretslovlje o presv. Trojstvu i sv. apostola. Zato samo njih donosimo.)

Pretslovlje o presv. Trojstvu

V. Per omnia saecula saeculorum.	R. Po sve vijeke vjekova.
R. Amen.	O. Amen.
V. Dominus vobiscum.	R. Gospodin s vama.
R. Et cum spiritu tuo.	O. I s duhom tvojim.
V. Sursum corda.	R. Gore srca.
R. Habemus ad Dominum.	O. Imamo kod Gospodina.
V. Gratias agamus Domino Deo nostro.	R. Zahvaljujemo Gospodinu Bogu našemu.

R. Dignum et justum est.	O. Dostojno je i pravedno.
Vere dignum et justum est, / aequum et salutare, / nos tibi semper et ubique gratias agere, / Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus: / Qui cum unigenito Filio tuo / et Spiritu Sancto / unus es Deus, / unus es Dominus: / non in unius singularitate personae, / sed in unius Trinitatis substantiae. / Quod enim de tua gloria, / revelante te, credimus, hoc de Filio tuo, / hoc de Spiritu Sancto / sine differentia discretionis sentimus. / Ut in confessione / verae sempiternaeque Deitatis, / et in personis proprietas, / et in essentia unitas, / et in majestate adoretur aequalitas. / Quam laudant Angeli atque Archangeli, / Cherubim quoque ac Seraphim: / qui non cessant clamare cotidie / una voce dicentes:	Uistinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, da vazda i svagdje zahvaljujemo Tebi, Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože, koji si sa Sinom svojim i Duhom Svetim jedan Bog i jedan Gospodin: ne u jedinstvu osobe, nego u Trojstvu jedne biti. Jer sve, što po tvojem otkrivenju vjerujemo o tvojoj slavi, to mislimo i o Sinu tvojemu i o Duhu Svetomu, bez razlike i razlučivanja. Ispovijedajući pravo i vječno Božanstvo, klanjamo se tako i vlastitosti u osobama i jedinstvu u biti i jednakosti u veličanstvu, kcje hvale anđeli i arkanđeli, kerubini i serafini, koji ne prestaju klicati svakog dana jednoglasno govoreći:

Pretslovlje sv. apostola

Vere dignum et justum est, / aequum et salutare: / Te, Domine, suppliciter exorare, / ut gregem tuum,	Uistinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, Tebe Gospodine, vječni Pastiru, smjerno mo-

pastor aeterne, non deseras: / sed per beatos Apostolos tuos, / continua protectione custodias: / Ut iisdem rectoribus gubernetur, / quos operis tui vicarios eidem contulisti praeesse pastores. / Et ideo cum Angelis et Archangelis, / cum Thronis et Dominationibus, / cumque, omni militia coelestis exercitus, / hymnum gloriae tuae canimus, sine fine dicentes:

liti, da ne ostaviš svoga stada, nego da ga po blaženim svojim apostolima, sveudiljnom zaštitom čuvaš, te tvojim stadom upravljaju isti vode, koje si ti odredio da ga vode kao pastiri i namjesnici. I toga radi pjevamo pjesmu slave tvoje s anđelima i s arkanđelima, s prijestolima i s gospodstvima i sa svom silom nebeske vojske govoreći bez prestanka:

— — — — — — — — — — — — — — —

Sanctus, / sanctus, / sanctus, / Dominus Deus Sabaoth! / Pleni sunt coeli et terra gloria tua. / Hosanna in excelsis. / Benedictus, qui venit in nomine Domini. / Hosanna in excelsis!

Svet, svet, svet, Gospodin Bog nad vojskama. Puna su nebesa i zemlja tvoje slave. Hosana na visini. Blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnje. Hosana na visini.

Čin mise (kanon)

Te igitur, clementissime Pater, / per Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum / supplices rogamus ac petimus, / uti accepta habeas et benedicas / haec dona, / haec munera, / haec sancta sacrificia illibata: / in primis, quae tibi offerimus / pro Ecclesia tua sancta catholica, / quam pacificare, /

Tebe, dakle, preblagi Oče, smjerno molimo i ištemo po Isusu Kristu, Sinu tvojemu, Gospodinu našemu, da milostivo primiš i blagosloviš ove darove, ove poklone, ove svete neokaljane žrtve, koje ti prinosimo prije svega za tvoju svetu katoličku Crkvu da se dostojiš po svemu svijetu umiriti je,

custodire, / adunare, et regere digneris / toto orbe terrarum, / una cum famulo tuo, papa nostro Pio, / (Et antistite nostro N.) / et omnibus orthodoxis, / atque catholicae et apostolicae fidei cultoribus.

sa slugom svojim Papom našim I. i čuvati, ujediniti i upravljati, zajedno sa biskupom našim I. i sa svim pravovjernima i priznavaocima katoličke i apostolske vjere.

Spomen za žive:

Memento, Domine, Famulorum famularumque tuarum / *(N. N. kratka stanka),* et omnium circumstantium, / quorum tibi fides cognita est et nota devotio, / pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis / pro se suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum, / pro spe salutis, et incolumitatis suae, / tibique reddunt vota sua aeterno Deo / vivo et vero.

Spomeni se, Gospodine, svojih sluga i službenica *(ovdje se sjeti onih, koje naročito želiš preporučiti)* i sviju nazočnih, kojih ti poznaješ vjeru i znaš bogoljubnost, za koje ti prinosimo ili koji ti prinose ovu žrtvu hvale za sebe i za sve svoje, za otkupljenje svojih duša, za nadu svojega spasenja i zdravlja, i tebi, Bogu vječnomu, živomu i pravomu, prikazuje svoje želje.

Communicantes et memoriam venerantes, / in primis gloriosae semper Virginis Mariae, / Genitricis Dei et Domini nostri Jesu Christi; / sed et beatorum Apostolorum ac Martyrum tuorum / Petri et Pauli, / Andreae, Jacobi, / Joannis, Thomae, / Jacobi, Philippi, / Bartholomaei, Matthaei, /

U zajednici i poštujući spomen najprije slavne Marije vazda Djevice koja je rodila Boga i Gospodina našega Isusa Krista, a i tvojih blaženih apostola i mučenika: Petra i Pavla, Andrije, Jakova, Ivana, Tome, Jakova, Filipa, Bartolomeja, Mateja, Šimuna i Tadeja, Lina, Kleta, Kle-

Simonis, et Thaddaei, / Lini, Cleti, / Clementis, Xysti, / Cornelii, Cypriani, / Laurentii, Chrysogoni, / Joannis et Pauli, / Cosmae et Damiani / et omnium Sanctorum tuorum, / quorum meritis precibusque concedas, / ut in omnibus / protectionis tuae muniamur auxilio. / Per eundem Christum Dominum nostrum. / Amen.

menta, Ksista, Kornelija, Ciprijana, Lovre, Krizogona, Ivana i Pavla, Kuzme i Damjana, i sviju tvojih svetih, molimo: da po njihovim zaslugama i molitvama dopustiš da se u svemu utvrđujemo pomoću tvoje zaštite. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Pretvorba :

Hanc igitur oblationem servitutis nostrae, / sed et cunctae familiae tuae, / quaesumus, Domine, / ut placatus accipias, / diesque nostros in tua pace disponas, / atque ab aeterna damnatione nos eripi / et in electorum tuorum jubeas grege numerari. / Per Christum Dominum nostrum. / Amen.

Ovaj, dakle, prinos naše službe, a i cijele svoje obitelji, molimo, Gospodine, da umilostivljen primiš i da naše dane razrediš u svome miru i izbaviš nas od vječnoga osuđenja i pribrojiš stadu svojih izabranih. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Quam oblationem tu, Deus, in omnibus, quaesumus, / benedictam, / adscriptam, / ratam, / rationabilem acceptabilemque facere digneris, / ut nobis corpus / et sanguis / fiat dilectissimi Filii tui / Domini nostri Jesu Christi.

Molimo te, Bože, udostoj se učiniti ovaj prinos u svemu blagoslovljenim, namijenjenim, odobrenim, razložnim i prijatnim, da postane Tijelo i Krv preljubaznoga Sina tvoga, Gospodina našega Isusa Krista.

Došao je onaj svečani čas kada mladomisnici po svojoj svećeničkoj vlasti po prviputa djelotvorno izgovaraju one riječi, po kojima se kruh i vino pretvaraju u Tijelo i Krv Kristovu:

Qui pridie quam pateretur, / accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas, / et elevatis oculis in coelum / ad te Deum Patrem suum omnipotentem, / tibi gratias agens, / benedixit, / fregit, / deditque discipulis suis, dicens: / Accipite / et manducate ex hoc omnes:

Koji u predvečerje svoje muke uze kruh u svoje svete i časne ruke i podigavši oči k nebu, k tebi, Bogu, svomu svemogućem Ocu; tebi zahvali, blagoslovi, prelomi, i dade svojim učenicima govoreći: uzmite i blagujte od ovoga svi:

Hoc / est / enim / Corpus / meum.

Jer ovo je tijelo moje.

Simili modo, / postquam coenatum est, / accipiens et hunc praeclarum calicem in sanctas ac venerabiles manus suas, / item tibi gratias agens, / benedixit, / deditque discipulis suis, dicens: / Accipite / et bibite ex eo omnes:

Tako isto po večeri uzevši i ovaj preslavni kalež u svoje svete i časne ruke opet tebi zahvali, blagoslovi i dade učenicima svojim govoreći: Uzmite i pijte iz njega svi:

Hic / est / enim / Calix / Sanguinis / mei, / novi et aeterni testamenti, / mysterium fidei, / qui pro vobis et pro multis effundetur / in remissionem peccatorum.

Jer ovo je kalež Krvi moje novoga i vječnoga zavjeta, tajna vjere, koja će se za vas i za mnoge proliti za otpuštenje grijeha.

Haec quotiescumque feceritis, / in mei memoriam facietis.

Koliko god puta budete ovo činili, činićete meni na spomen.

Poslije podizanja:

Unde et memores, Domine, / nos servi tui, / sed et plebs tua sancta, / ejusdem Christi Filii tui Domini nostri / tam beatae passionis / nec non et ab inferis resurrectionis, / sed et in coelos gloriosae ascensionis, / offerimus praeclarae majestati tuae / de tuis donis ac datis / hostiam puram, / hostiam sanctam, / hostiam immaculatam: / panem sanctum vitae aeternae / et calicem salutis perpetuae.

Zato sjećajući se, Gospodine, mi sluge tvoje, ali i tvoj sveti narod, blažene muke istoga Krista, Sina tvojega, našega Gospodina, kao što i njegova uskrsnuća od mrtvih, a i njegova slavnoga uzašašća na nebesa, prinosimo tvojemu preslavnom veličanstvu od tvojih darova i poklona, žrtvu čistu, žrtvu svetu, žrtvu neokaljanu, sveti kruh vječnoga života i kalež vječnoga spasenja.

Supra quae propitio ac sereno vultu / respicere digneris et accepta habere, / sicuti accepta habere dignatus es / munera pueri tui justi Abel, / et sacrificium Patriarchae nostri Abrahae, / et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech, / sanctum sacrificium, / immaculatam hostiam.

Dostoj se milostivim i vedrim licem pogledati ove žrtvene darove i primiti ih, kao što si se udostojao milostivo primiti poklone svojega sluge pravednoga Abela i žrtvu patrijarha našega Abrahama i onu koju ti prinese tvoj veliki svećenik Melkizedek, svetu žrtvu, neokaljani prinos.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus, / jube haec perferri per manus sancti Angeli tui / in sublime altare tuum / in conspectu divinae majestatis tuae: / ut quotquot ex hac altaris participatione / sacrosanctum Filii tui / Corpus / et Sanguinem sumpserimus, / omni benedictione coelesti et gratia repleamur. / Per eundem Christum Dominum nostrum. / Amen.

Smjerno te molimo, svemogući Bože, zapovjedi da ovu žrtvu donesu ruke tvoga anđela na tvoj uzvišeni oltar, pred tvoje božansko Veličanstvo da se svi koji uzblaguju od pričešća ovoga oltara presveto Tijelo i Krv tvojega Sina, napunimo svakoga nebeskog blagoslova i milosti. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Spomen za mrtve:

Memento etiam, Domine, / famulorum famularumque tuarum / (N. N.) qui nos praecesserunt cum signo fidei, / et dormiunt in somno pacis. /

(Kratka stanka.)

Spomeni se, Gospodine, i sluga i službenica svojih *(ovdje se sjeti pokojnika, koje naročito želiš preporučiti)*, koji su otišli pred nama sa znamenjem vjere i spavaju u snu mira.

Ipsis, Domine, / et omnibus in Christo quiescentibus / locum refrigerii, lucis et pacis, / ut indulgeas, deprecamur. / Per eundem Christum Dominum nostrum. / Amen.

Njima, Gospodine, i svima, koji u Kristu počivaju, molimo, da podaš mjesto od rashlade, svjetlosti i mira. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Nobis quoque peccatoribus, famulis tuis / de multitudine miserationum tuarum sperantibus / partem aliquam et societatem donare digneris / cum tuis sanctis Apostolis et Martyribus, / cum Joanne, Stephano, / Mathia, Barnaba, / Ignatio, Alexandro, / Marcellino, Petro, / Felicitate, Perpetua, / Agatha, Lucia, / Agnete, Caecilia, / Anastasia

Dostoj se i nama grešnicima, svojim slugama koji se uzdamo u mnoštvo tvojih pomilovanja, neki dio i zajednicu s tvojim svetim apostolima i mučenicima: Ivanom, Stjepanom, Matijom, Barnabom, Ignacijem, Aleksandrom, Marcelinom, Petrom, Felicitom, Perpetuom, Agatom, Lucijom, Agnezom, Cecilijom, Anastazijom i sa svima tvojim

sia, et omnibus Sanctis tuis: / intra quorum nos consortium, / non aestimator meriti, / sed veniae, quaesumus, largitor admitte. / Per Christum Dominum nostrum.

svetima. Molimo te, dovedi nas u njihovu družbu ne procijenjujući naših zasluga, nego darivajući oproštenje. Po Kristu Gospodinu našem.

Per quem haec omnia, Domine, / semper bona creas, / sanctificas, / vivificas, / benedicis et praestas nobis:

Po njemu, Gospodine, vazda sva ova dobra stvaraš, posvećuješ, oživljavaš, blagoslivaš i podaješ nama.

Per ipsum, / et cum ipso, / et in ipso, / est tibi Deo Patri omnipotenti / in unitate Spiritus Sancti / omnis honor et gloria.

Po njemu i s njime i u njemu jest tebi, svemogućem Ocu, u jedinstvu Duha Svetoga svaka čast i slava.

Oče naš:

V. Per omnia saecula saeculorum.

R. Po sve vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

Oremus. / Praeceptis salutaribus moniti, / et divina institutione formati / audemus dicere:

Pomolimo se. Spasonosnim zapovijedima potaknuti i božanskom naukom poučeni usuđujemo se govoriti:

Pater noster, / qui es in coelis, / sanctificetur nomen tuum: / Adveniat regnum tuum, / fiat voluntas tua, sicut in coelo et in terra: / panem nostrum quotidianum da nobis hodie: / et dimitte nobis debita nostra, / sicut et nos dimittimus debitoribus nostris: / et ne nos inducas in tentationem.

Oče naš, koji jesi na nebesima, sveti se ime tvoje. Dođi kraljevstvo tvoje. Budi volja tvoja, kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svagdanji daj nam danas. I otpusti nam dugove naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim, i ne uvedi nas u napast.

R. Sed libera nos a malo. — Amen.

O. Nego izbavi nas od zla. Amen.

Libera nos, quaesumus, Domine, / ab omnibus malis praeteritis, praesentibus et futuris: / et intercedente beata et gloriosa semper Virgine / Dei Genitrice Maria, / cum beatis Apostolis tuis Petro et Paulo / atque Andrea et omnibus Sanctis: / da propitius pacem in diebus nostris: / ut ope misericordiae tuae adjuti / et a peccato simus semper liberi / et ab omni perturbatione securi:

Izbavi nas, molimo, Gospodine, sviju prošlih, sadanjih i budućih zala, i podaj milostivo mir u naše dane po zagovoru blažene i slavne vazda Djevice Bogorodice Marije i blaženih tvojih apostola Petra i Pavla i Andrije i sviju svetih da budemo pomoću tvojega milosrđa i od grijeha vazda slobodni i od svakoga nemira sigurni:

Per eundem / Dominum nostrum / Jesum Christum / Filium tuum, / qui tecum vivit et regnat / in unitate Spiritus Sancti Deus.

Po istom Gospodinu našemu Isusu Kristu, Sinu tvojemu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog.

V. Per omnia saecula saeculorum.

R. Po sve vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

V. Pax Domini / sit semper / vobiscum.

R. Mir Gospodnji bio vazda s vama.

R. Et cum spiritu tuo.

O. I s duhom tvojim.

Haec commixtio et consecratio / Corporis et Sanguinis Domini nostri Jesu

Ovo sjedinjenje i posvećenje Tijela i Krvi Gospodina našega Isusa Krista

Christi fiat accipientibus nobis / in vitam aeternam. / Amen.

neka bude nama, koji ga primamo, za život vječni. Amen.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: / miserere nobis.

Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, smiluj se nama.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: / miserere nobis.

Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, smiluj se nama.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: / dona nobis pacem.

Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, daruj nam mir.

Domine Jesu Christe, / qui dixisti Apostolis tuis: / pacem relinquo vobis, / pacem meam do vobis; / ne respicias peccata mea, / sed fidem Ecclesiae tuae, / eamque secundum voluntatem tuam / pacificare et coadunare digneris. / Qui vivis et regnas Deus / per omnia saecula saeculorum. / Amen.

Gospodine Isuse Kriste, koji si rekao apostolima svojim: mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem, ne gledaj na moje grijehe, nego na vjeru svoje Crkve i dostoj se njoj po volji svojoj darovati mir i jedinstvo. Koji živiš i kraljuješ Bog po sve vijeke vjekova. Amen.

Biskup daje poljubac mira prvome od mladomisnika govoreći: Pax tecum, *(Mir s tobom), a mladomisnik odgovara:* Et cum spiritu tuo *(I s duhom tvojim) i daje drugima poljubac mira.*

Priprava na sv. pričest:

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, / qui ex voluntate Patris, / cooperante Spiritu Sancto, / per mortem tuam mundum vivifi-

Gospodine, Isuse Kriste, Sine Boga živoga koji si po volji Očevoj, sudjelovanjem Duha Svetoga, svojom smrću oživio svijet, izbavi

casti: / libera me per hoc sacrosanctum Corpus et Sanguinem tuum / ab omnibus iniquitatibus meis / et universis malis: / et fac me tuis semper inhaerere mandatis / et a te numquam separari permittas, / qui cum eodem Deo Patre et Spiritu Sancto / vivis et regnas Deus in saecula saeculorum. / Amen.

me ovim svojim presvetim Tijelom i Krvlju od sviju mojih bezakonja i od svakoga zla, i daj da uvijek prijanjam uz tvoje zapovjedi i ne dopusti da se ikad odijelim od tebe. Koji s istim Bogom Ocem i Duhom Svetim živiš i kraljuješ Bog u vijeke vjekova. Amen.

Perceptio Corporis tui, Domine Jesu Christe, / quod ego indignus sumere praesumo, / non mihi proveniat in judicium et condemnationem, / sed pro tua pietate prosit mihi ad tutamentum mentis et corporis / et ad medelam percipiendam. / Qui vivis et regnas cum Deo Patre / in unitate Spiritus Sancti Deus / per omnia saecula saeculorum. / Amen.

Gospodine Isuse Kriste, neka mi primanje tvojega Tijela, koje se ja nedostojan usuđujem blagovati, ne bude na osudu i propast, nego neka mi po tvojoj blagosti brani i liječi dušu i tijelo. Koji živiš i kraljuješ s Bogom Ocem u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova. Amen.

Panem coelestem accipiam: / et nomen Domini invocabo.

Uzeću nebeski kruh i prizvaću ime Gospodnje.

Sv. pričest:

Domine, non sum dignus, / ut intres sub tectum meum: / sed tantum dic verbo / et sanabitur anima mea. *(Tri puta.)*

Gospodine, nisam dostojan da uđeš pod krov moj, nego reci samo riječ, i ozdraviće duša moja. *(Tri puta).*

Corpus Domini nostri Jesu Christi / custodiat animam meam in vitam aeternam. / Amen.	Tijelo Gospodina našega Isusa Krista čuvalo dušu moju za život vječni. Amen.
Quid retribuam Domino / pro omnibus, quae retribuit mihi?	Što da uzvratim Gospodinu za sve što mi je učinio?
Calicem salutaris accipiam: / et nomen Domini invocabo.	Uzeću kalež spasenja i prizvaću ime Gospodnje.
Laudans invocabo Dominum: / et ab inimicis meis salvus ero.	Hvaleći prizvaću ime Gospodnje i izbaviće me od mojih neprijatelja.
Sanguis Domini nostri Jesu Christi / custodiat animam meam in vitam aeternam. / Amen.	Krv Gospodina našega Isusa Krista čuvala moju dušu za život vječni. Amen.

Mladomisnici pristupaju k oltaru i primaju sv. pričest iz biskupove ruke.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ako je bilo i drugih klerika zaređeno, tada i oni primaju sv. pričest. Prije toga mole Ispovijedam se, i biskup ih odrešuje kao obično kod sv. pričesti. Sve to ispada, ako su ređeni samo svećenici.

Biskup svakome pruža sv. pričest, a ređenik ljubi prije primanja sv. pričesti prsten na biskupovoj ruci. Dijeleći sv. pričest biskup govori:

Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat te in vitam aeternam. Amen.	Tijelo Gospodina našega Isusa Krista čuvalo te za život vječni. Amen.

— — — — — — — — — — — — — — —

Pošto su svi primili sv. pričest, slijedi — kao obično — čišćenje sv. suda:

Quod ore sumpsimus, Domine, / pura mente capiamus, / et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum.	Gospodine, daj da čistim srcem čuvamo ono što smo primili ustima; i ovaj vremeniti dar neka nam bude vječnim lijekom.
Corpus tuum, Domine, quod sumpsi, / et Sanguis, quem potavi, / adhaereat visceribus meis et praesta: / ut in me non remaneat scelerum macula, / quem pura et sancta refecerunt sacramenta. / Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. / Amen.	Gospodine, neka tvoje Tijelo, koje sam primio, i Krv koju sam pio, prionu uz moje srce. Ne daj da u meni koji sam okrijepljen čistim i svetim tajnama, ostane ikakva grešna ljaga. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Biskup pere ruke i nato pjeva:

Iam non dicam vos servos, sed amicos meos, quia omnia cognovistis, quae operatus sum in medio vestri. (Alleluja).	Više vas ne zovem slugama, nego svojim prijateljima, jer sve znadete što sam činio u vašoj sredini. (Aleluja.)
Accipite Spiritum Sanctum in vobis Paraclitum.	Primite u sebe Duha Svetoga, Tješitelja.
Ille est, quem Pater mittet vobis. (Alleluja.)	On je, koga će Otac vama poslati. (Aleluja.)
Vos amici mei estis, si feceritis, quae ego praecipio vobis.	Vi ste moji prijatelji, ako činite što vam nalažem.
Accipite ...	Primite ...
Gloria Patri ...	Slava Ocu ...
Ille est, quem ...	On je koga ...

Mladomisnici stojeći ispovijedaju pred biskupom i pukom vjeru, koju će propovijedati. Oni govore apostolsko Vjerovanje:

Credo in Deum, / Patrem omnipotentem, / Creatorem coeli et terrae. / Et in Jesum Christum, / Filium ejus unicum, Dominum nostrum; / qui conceptus est de Spiritu Sancto, / natus ex Maria Virgine, / passus sub Pontio Pilato, / crucifixus, mortuus et sepultus; / descendit ad inferos, / tertia die resurrexit a mortuis; / ascendit ad coelos, / sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis; / inde venturus est judicare vivos et mortuos. / Credo in Spiritum Sanctum, / sanctam Ecclesiam catholicam, / Sanctorum communionem, / remissionem peccatorum, / carnis resurrectionem, / vitam aeternam. / Amen.

Vjerujem u Boga, Oca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje. I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice, mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan; sašao nad pakao, treći dan uskrsnuo od mrtvih, uzašao na nebesa, sjedi o desnu Boga Oca svemogućega; odonud će doći suditi žive i mrtve. Vjerujem u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, općinstvo svetih, oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela, život vječni. Amen. .

Biskup svakome polaže ruke na glavu i daje mu vlast odriješiti od grijeha govoreći:

Accipe Spiritum Sanctum: quorum remiseris peccata, remittuntur eis: et quorum retinueris, retenta sunt.

Primi Duha Svetoga: kojima oprostiš grijehe, biće oprošteni; a kojima zadržiš, biće zadržani.

Zatim razvije svakome misnicu (casula) *govoreći:*

Stola innocentiae induat te Dominus.

Gospodin te obukao odjećom nedužnosti.

Nato uzima mladomisnikove ruke među svoje i pita ga:

Promittis mihi et successoribus meis reverentiam et oboedientiam?

Obećaješ li meni i mojim nasljednicima poštovanje i poslušnost?

Svaki odgovara:

Promitto.

Obećajem.

— — — — — — — — — — — — — —

Ako je strani biskup dijelio sv. redove, ovako pita:

Promittis Pontifici (Praelato) Ordinario tuo pro tempore existenti et successoribus ejus reverentiam et oboedientiam?

Obećaješ li svojemu redovitom biskupu (poglavaru) i njegovim nasljednicima poštovanje i poslušnost?

R. Promitto.

Obećajem.

— — — — — — — — — — — — — —

Sada mu biskup daje poljubac mira:

Pax Domini sit semper tecum.

Mir Gospodnji bio vazda s tobom.

Mladomisnik odgovara:

Amen.

Amen.

Svaki se vraća na svoje mjesto. Biskup sjedne i ovako ih opominje:

Quia res, quam tracturi estis, satis periculosa est, filii dilectissimi, moneo vos, ut diligenter totius Missae ordinem, atque Hostiae consecrationem, ac fractionem, et communionem, ab aliis jam doctis Sacerdotibus discatis, priusquam ad celebrandam Missam accedatis.

Ljubljeni sinovi! Služba, koju ćete vršiti, dosta je opasna. Stoga vas opominjem: prije nego ćete služiti svetu misu, učite marljivo od drugih poučenih svećenika cijeli čin mise, pretvorbu, lomljenje i prièešćivanje.

Nato ih sve blagosilje:

Benedictio Dei omnipotentis Pa- † tris, et Fi- † lii et Spiritus † Sancti descendat super vos, ut sitis benedicti in ordine Sacerdotali, et offeratis placabiles Hostias pro peccatis atque offensionibus populi omnipotenti Deo, cui est honor et gloria per omnia saecula saeculorum.

Blagoslov svemogućega Boga Oca i Sina i Duha Svetoga sašao na vas da budete blagoslovljeni u svećeničkom redu i da prikazujete svemogućemu Bogu pomirne žrtve za grijehe i prestupke naroda. Njemu je čast i slava u sve vijeke vjekova.

R. Amen.

O. Amen.

Slijedi završetak svete mise. Najprije se moli Pričesna (communio) *koja je promjenljiva, a zatim:*

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

R. Gospodin s vama.

O. I s duhom tvojim.

Sada se mole popričesne molitve, koje su promjenljive. Druga popričesna glasi:

... Quos tuis, Domine, reficis Sacramentis, / continuis attolle benignus auxiliis: / ut tuae redemptionis effectum / et mysteriis capiamus et moribus. / Qui vivis et regnas cum Deo Patre / in unitate Spiritus Sancti Deus / per omnia saecula saeculorum.

... Gospodine, koji si nas okrijepio svojim otajstvima, uzdiži nas vazda svojom blagom pomoći da i u tajnama i u životu primimo plod tvoga otkupljenja, koji živiš i kraljuješ s Bogom Ocem u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova.

R. Amen.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

V. Ite, Missa est.

O. Amen.

R. Gospodin s vama.

O. I s duhom tvojim.

R. Idite, misa je svršena.

Ili: Benedicamus Domino.

Ili: Blagoslivajmo Gospodina.

R. Deo gratias.

O. Bogu hvala.

Placeat tibi, sancta Trinitas, / obsequium servitutis meae, et praesta: / ut sacrificium, quod oculis tuae majestatis indignus obtuli, / tibi sit acceptabile, / mihique et omnibus, pro quibus illud obtuli, / sit te miserante, propitiabile. / Per Christum Dominum nostrum. / Amen.

Neka ti bude milo, sveto Trojstvo, djelo moje službe i daj da žrtva koju sam nedostojan prinio očima tvojega Veličanstva, bude tebi prijatna, a meni i svima za koje sam je prinio, neka po tvome milosrđu bude pomirbena. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Biskupski blagoslov:

V. Sit nomen Domini benedictum.

R. Blagoslovljeno ime Gospodina!

R. Ex hoc nunc, et usque in saeculum.

O. Od sada i dovjeka.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Pomoć je naša u imenu Gospodina.

R. Qui fecit coelum et terram.

O. Koji stvori nebo i zemlju.

V. Benedicat vos omnipotens Deus: Pa- † ter et Fi- † lius et Spiritus † Sanctus.

R. Blagoslovio vas svemogući Bog: Otac i Sin i Duh Sveti.

R. Amen.

O. Amen.

Poslije blagoslova biskup sjedne i govori mladomisnicima:

Filii dilectissimi, diligenter considerate Ordinem per vos susceptum, ac onus humeris vestris impositum:

Ljubljeni sinovi, ozbiljno promotrite red koji ste primili i breme koje je na vas položeno. Nastojte sveto i

studete sancte et religiose vivere atque omnipotenti Deo placere, ut gratiam suam possitis acquirere, quam ipse vobis per suam misericordiam concedere dignetur.

kreposno živjeti i omiliti svemogućemu Bogu da uzmognete postići njegovu milost koju vam udijelio po svojem milosrđu.

Singuli ad Presbyteratum ordinati, post primam vestram Missam, tres alias Missas, videlicet, unam de Spiritu Sancto, aliam de beata Maria semper Virgine, et tertiam pro fidelibus defunctis dicite, et omnipotentem Deum etiam pro me orate.

Koji ste ređeni za svećenike, očitajte poslije svoje mlade mise tri druge mise: jednu o Duhu Svetomu, drugu o blaženoj Djevici Mariji i treću za vjerne mrtve. Molite i za mene svemogućega Boga.

Svi odgovaraju:

Libenter. Rado.

Završetak svete mise:

Za završetak se obično moli početak evanđelja od sv. Ivana:

V. Dominus vobiscum. R. Gospodin s vama.

R. Et cum spiritu tuo. O. I s duhom tvojim.

V. Initium sancti Evangelii secundum Ioannem. O. Početak svetoga evanđelja po Ivanu.

R. Gloria tibi, Domine. O. Slava tebi, Gospodine.

In principio erat Verbum, / et Verbum erat apud Deum, / et Deus erat Verbum. / Hoc erat in principio apud Deum. / Omnia per ipsum facta sunt: / et sine ipso factum est nihil, quod factum est: / in ipso vita erat, / et vita erat lux hominum: / et lux in tenebris lucet, / et tenebrae eam non comprehenderunt. / Fuit homo missus a Deo, / cui nomen erat Ioannes. / Hic venit in testimonium, / ut testimonium perhiberet de lumine, / ut omnes crederent per illum. / Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. / Erat lux vera, / quae illuminat omnem hominem / venientem in hunc mundum. / In mundo erat, / et mundus per ipsum factus est, / et mundus eum non cognovit. / In propria venit, / et sui eum non receperunt. / Quotquot autem receperunt eum, / dedit eis potestatem filios Dei fieri, / his, qui credunt in nomine ejus: / qui non ex sanguinibus, / neque ex voluntate carnis, / neque ex voluntate viri, / sed ex Deo nati sunt. / Et Verbum caro factum est, / et habitavit in nobis: / et vidimus gloriam ejus, / gloriam quasi Unigeniti a Patre, / plenum gratiae et veritatis.

U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše kod Boga, i Bog bijaše Riječ. Sve je po njoj postalo, i bez nje nije ništa postalo što je postalo. U njoj bijaše život i život bijaše svijetlo ljudima. I svijetlo svijetli u tami, i tama ga ne obuze. Poslan bi čovjek od Boga kojemu bijaše ime Ivan. Ovaj dođe za svjedočanstvo da svjedoči za svijetlo, da svi vjeruju po njemu. On ne bijaše svijetlo, nego da svjedoči za svijetlo. Svijetlo istinito koje obasjava svakoga čovjeka, dođe na ovaj svijet. Na svijetu bijaše, i svijet je po njemu postao i svijet ga ne upozna. K svojima dođe, i svoji ga ne primiše. A koji ga primiše, dade im vlast da budu djeca Božja, onima koji vjeruju u Ime njegovo, koji nisu rođeni ni od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževlje, nego od Boga. I Riječ je tijelom postala i prebivala među nama, i vidjesmo slavu njegovu, kao jedinorođenoga od Oca, puna milosti i istine.

R. Deo gratias. O. Bogu hvala.

Kod dijeljenja mladomisničkog blagoslova često se upotrebljava ovaj obrazac:

Per impositionem manuum mearum neosacerdotalium omni benedictione coelesti et terrestri benedicat te (vos) omnipotens Deus: Pater et Filius et Spiritus sanctus. Amen.

Polaganjem mojih mladomisničkih ruku svakim blagoslovom nebeskim i zemaljskim blagoslovio te (vas) svemogući Bog: Otac i Sin i Duh Sveti. Amen.

Molitva na kvatre

i u nedjelju iza kvaternog posta da se izmoli oproštenje grijeha i plodnost zemlji, a osobito da se isprose dobri svećenici.

R. Grešnici.
O. Tebe molimo, usliši nas.
R. Da nam oprostiš.
O. Tebe molimo, usliši nas.
R. Da se dostojiš plodove zemlji dati i uzdržati.
O. Tebe molimo usliši nas.

Pomolimo se. Gospodine Isuse Kriste, pastiru dobri, koji si dušu svoju dao za ovce svoje: smiluj se svome puku koji se nalazi u potrebi i tuguje kao raspršene ovce bez pastira. Tebe koji si rekao: žetva je velika, ali poslenika je malo, tebe gospodara žrtve, zaufano molimo, pošalji radinih duhovnih poslenika u žetvu svoju. Pokazuj njima i (nad-)biskupu našemu put istine i pravde da po njemu stalno idući k tebi nas sa sobom dovedu. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Oče naš... Zdravo Marijo...

ZBOR FRANJEVAČKE OMLADINE u Zagrebu, izdaje u novembru ove godine prvi svezak liturgijskih razmatranja

ZASVIJETLI

(ILLUMINARE)

U roku od dvije godine izdaćemo i drugi i treći svezak. Djelo će svećenicima pružati građu za nedjeljne propovijedi, jer razmatranja obrađuju tekstove sv. misa; mnogo će koristiti redovnicima i redovnicama, jer će svaki dan crpsti nove i lijepe misli za svoje razmatranje; a dobro će poslužiti i pobožnim vjernicima koji ozbiljno nastoje oko duhovnosti.

Knjiga se naručuje kod

ZBORA FRANJEVAČKE OMLADINE

Zagreb, Kaptol broj 9

BENEDIKTO BAUR R. Sv. B.

ZASVIJETLI

(ILLUMINARE)

Liturgijska razmatranja za sve dane crkvene godine

I dio

DOŠAŠĆE I BOŽIĆNO VRIJEME

IZDAJE ZBOR FRANJEVAČKE OMLADINE
ZAGREB, KAPTOL BROJ 9
1940

PREDGOVOR CJELOKUPNOM DJELU

1 »Ustani, zasvijetli Jeruzaleme, jer je došlo tvoje svijetlo i obasjala te Gospodnja slava. Jer evo, tama će pokriti zemlju i mrak narode, a nad tobom će zasjati Gospodin i na tebi će se vidjeti njegova slava. I hodat će narodi u tvom svijetlu i kraljevi, kada sine tvoje svijetlo (tj. tvoje sunce, Isus Krist)« (Iz. 60, 1—3). Jeruzalem je hram Novoga Zavjeta, naša sveta Crkva. Ona je grad svjetlosti, prožet i obasjan sjajem nadnaravnog sunca, Krista. U liturgijskoj žrtvi i molitvi dolazimo k njemu, da u svijetlu Crkve i sami postanemo svijetlo. U tom smislu treba razumjeti naslov ovoga djela: »Zasvijetli!«

2 »Svi mi, koji otkrivenim licem odrazujemo slavu Gospodnju, preobražavamo se u istu sliku, jer to djeluje Duh Gospodnji« (2 Kor. 3, 18). U tome se sastoji liturgijska pobožnost: ona netremice promatra sjaj, svijetlo lica Gospodnjega. Ona u prvome redu misli, što je on, što je on za nas učinio i što bez prestanka za nas i u nama čini i djeluje. Liturgija je pobožnost zahvaljivanja, klanjanja, čašćenja, radosne svijesti, da nam je Otac po svome jedinorođenom Sinu sve dao i sve daje; svijesti, da je Gospodin s nama, i da u njemu sve možemo (Filip. 4, 13). Liturgijska je pobožnost radost kojom se radujemo Bogu i njegovom djelovanju, pobožnost odvažnog pouzdanja, koje je sigurno za svoju pobjedu. Ona se temelji na riječima, koje je ...

TRGOVINA DEVOCIJONALIJA

R. DEVIDÉ - ZAGREB

BAKAČEVA ULICA BROJ 3

Skladište krunica, medaljica, škapulara, križića, nabožnih dopisnica i svih ostalih devocionalija. Vlastita naklada svetih sličica i štitova presv. Srca Isusova.

Račun kod poštan. čekov. ureda br. 34.869

NOVO!

KIP KRISTA KRALJA

na prijestolju, visok 85 cm, što odgovara veličini od 120 cm u uspravnom stavu, lijepo obojadisan uljenim bojama, prodajemo uz reklamnu cijenu za **Din. 1400.—.**

Na skladištu imademo velik broj svetačkih kipova u raznim veličinama od 16 cm do 110 cm, i u lijepoj izradbi. Cijene umjerene!

Narudžbe prima naša katolička tvrtka

R. DEVIDÉ,

Zagreb, Bakačeva ul. br. 3.

„DOĐI ISUSE“

novo XII povećano izdanje, najprikladniji molitvenik za školsku mladež 182 stranice, vezan u platno. Cijena 5 Din. Na zahtjev šalje se jedan primjerak na ogled.

Veoma prikladan dar za MLADOMISNIKA, koji će ga dnevno sjećati njegova darovatelja

„Missale Romanum“

Pustetovo izdanje, veličina 23½×31½ cm, nov, u koži vezan, cijena Din 600.

Teološke, školske i druge knjige, Krug sv. mise, Kateheta, crta, kao i sve vrsti pisaćeg pribora, školskih potrepština te tiskanice i formulare za župske urede i razne vrsti

DEVOCIJONALIJA

dobivaju se u

KNJIŽARI SV. ANTUNA, ZAGREB,

Kaptol 31

Elektromaterijal

za župske dvorove i crkve

Izvolite prije nabave lustera, žarulja, glačala, žepnih lampa, baterija kao i instalacionog pribora, žice, cijevi itd., zatražiti ponudu od tt.

Josip Kliman, Zagreb

Štrosmajerov trg 7. Telefon 76-68

Trgovina elektrotehničkih i tehničkih potrepština na veliko i na malo